

LIETUVIŲ
DIENOS

DR. K. BOBELIS, AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS PIRMININKAS

LITHUANIAN DAYS

NOVEMBER

1974

1974 M. LAPKRIČIO MĖN.

L I E T U V I Ų
DIENOS
LITHUANIAN DAYS

4364 Sunset Blvd., — Hollywood, Calif. 90029
Telefonas: 664-2919

1974, lapkritis Nr. 9 (148)
Eina XXV metai
November, 1974 No. 9 (148)
Volume XXV

Redaktorius / Editor

DALILA MACKIALIENĖ

Anglų k. Redaktorius / English Editor

ALFONSAS A. MILUKAS

Atsakomasis red. - Leidėjas / Publisher

Administratorius / Circulation Manager

ANTHONY F. SKIRIUS

Straipsniai, autoriaus pasirašyti pavarde, slapyvardžiu ar inicialais, nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę. Signed or initialed articles do not necessarily reflect the opinion of the editors or of Lithuanian Days magazine.

Panaudojant medžiagą, prašoma pažymėti šaltinį. Republication of material from "Lithuanian Days" permissible only with indication of this source.

"LIETUVIŲ DIENOS" YRA SUJUNGTOS SU "KALIFORNIJOS LIETUVIŲ", LEISTU 1946-49 M. "LITHUANIAN DAYS" IS COMBINED WITH "CALIFORNIA LITHUANIAN", PUBLISHED 1946-49.

Prenumerata atnaujinama automatiškai, nelaukiant atskiro pranešimo. Nutraukdamas prenumeratą, skaitytojas administraciją painformuoja laišku.

If subscription is to be discontinued at expiration, notice to that effect should be sent; otherwise it will be renewed automatically.

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpiūčio mėn. Published monthly, except July and August.

Atskiro nr. kaina \$1.

Single Copy \$1.

Prenumerata metams \$10.00 bet kuriame pasaulio krašte. Subscription \$10 per year in any country of the world. Garbės prenumerata / Honorary subscription \$15.00.

"Second Class Postage Paid at Los Angeles, California"

TURINYS / CONTENTS

Darganota ar giedri dienele. A. R.	3
Pirmenybė Lietuvos reikalams. Amerikos	
Lietuvių Tarybos pirm. dr. K. Bobelis....	4
Rašo J. Prunskis.	
Amerikos Lietuvių Kongresas. J. Prunskis.	5
M. Makrickas, Ilgiausia Pultinevičiaus kelionė.	8
A. Pagramantis, Poetas "Krintančių lapų"	
baliuje. Satyra.	10
AUSTRALIJOJOS LIETUVIAI	
Teatras; Parengimai; Spauda.	
Organizacijos; Draugijos.	
Suvažiavimai; Susibūrimai.	13-15
VEIDAI IR VAIZDAI.	17
KRONIKA.	18
Naujos Knygos.	18

ENGLISH SECTION

President, Senators, Congressmen — for Lithuania. By J. Prunskis.	19
American Lithuanian Council, Inc.	20
The Triumph of Art, a novel by J. Tininis. ..	21
Translated by A. A. Milukas.	
Lithuanian painter J. Rimša.	22
Administracija rašo.	22-3
Lietuvių Radijo programos.	23

Kalėdų proga

sveikinkite draugus, artimus ir tolimus

"Lietuvių Dienų" žurnalo puslapiuose

Švenčių proga lietuviškąją spaudą daug skaitytojų paremia sveikinimais, specialiais skelbimais.

Daug kas praktikuoja vietoje individualių kalėdinių atviručių pasveikinti savo draugus ir pažįstamus per spaudą — taip sutaupoma daug laiko ir lėšų; o ta pačia proga paremiama lietuviškoji spauda.

Prašytume skaitytojus, kurie norėtų patalpinti savo sveikinimus į LD kalėdinį nr., prisiųsti tekstus iki gruodžio 1 d.

Šio teksto ilgio eilutė — vienas doleris. Trumpiausias sveikinimas — 3 eilutės — \$3. Ilgesni — proporcingai daugiau.

Būsime dėkingi už spaudos parėmimą. —

A. Skirius,
leidėjas

Our readers and subscribers are kindly requested to submit their Christmas and New Year greetings for the December issue of "Lithuanian Days" magazine, not later than by the end of November. \$1. per line.

Lithuanian Days
4364 Sunset Boulevard
Hollywood, Calif. 90029

VIRŠELIAI / COVERS

Pirmasis / Front Cover

Daktaras Kazys Bobelis, Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininkas.

Žiūr. tekstą šio nr. 3—5 puslapiuose.

Doctor Kazys Bobelis, President of the Lithuanian American Council, Inc.

The manifold and heavy responsibilities of Lithuanian leadership are gradually shifting to the shoulders of a younger generation. At 51, an eminent surgeon in the Chicago area, a medical trainee of independent Lithuania's University (Kaunas), Dr. Bobelis has acquired quite a few professional distinctions: presiding at the medical association of Kane county, a public medical consultant there, and for a time chief of the medical personnel of St. Joseph's Hospital. With his wife Dalia, nee Devenis, they have been raising 6 children. Nevertheless, Doctor Bobelis has been chosen for other tasks too and is, since 1971, the National President of the Lithuanian American Council, Inc., one of the main superorganizations of Lithuanians in the Free World which since the tragic occupation of their old country in June 1940 was spontaneously established in the United States. It strives to consolidate all efforts of the hundreds of Lithuanian organizations, thousands of their delegates and tens of thousands of the members in their dedicated tasks for 35 years now to safeguard the political rights of the Lithuanian state, to aid its refugees over the period and give assistance as much as possible to their kin at home and under occupation.

Much of the work is to be done in the sphere of high government offices. The achievements have often been amazing, in the United States especially. To cover just some of them many chapters will be needed.

And still in the newest phase of soviet stalling and maneuvering to hold on its grip of the Baltic States the Lithuanian American Council carries on its political work.

Doctor K. Bobelis has just been reelected for another 4-year term (8th Congress). L. A. C. is stretching out to cooperate and coordinate with the other Lithuanian superorganizations in the Free World — that the tokens of Lithuanian sovereignty, upheld since pre-WWII be rekindled again (A. A. M.).

For more — see pages 3 — 7.

PASKUTINIS PSL. / BACK COVER

Koplytėlė. Drožė Antanas Skirka.
Nuotrauka M. ir V. Vilkaičių
Shrine, a wood carving by A. Skirka.

DARGANOTA AR GIEDRI DIENELĖ...

Lapkritis. Kariuomenės šventė —

*“Lietus lyja, darganota,
ar giedri dienele...
Marš, marš, kareivėliai,
marš, marš, dobilėliai...”*

Tai buvo seniai, kai mūsų laisvos šalies kareiviai noriai atlikdavo savo prievolę (neprotestuodami) Lietuvos kariuomenėje, daug tuo metu išmokdami ir svajodami visada būsiančius laisvus derlingus savus laukus ir sparčiai augančius, gražėjančius miestus.

Anie lapkričiai sutemo. Daugelis anų kareivių užmigo amžinu miegu; jų paaukoto kraujo lašai kas rudenį ten žydi putiniais... Labai nedaugeliui jų — Vėlinėse — užsidega žvaikutė, nedaugelį prisimena artimieji...

“Marš, marš, kareivėliai...”

Metai žygiuoja, visa keičiasi laike, lapkričiai nukrinta ir nauji sugeltonuoja...

Yra, tačiau, ir giedrių lapkričio dienų. —

LIETUVOS KARIŪNAI.

*Cadets of the Lithuanian military academy
in the years of independent Lithuania.*

Tai lietuviški žiburėliai...

Praverkite mokyklų duris šeštadieniais... Ten naujoji karta (išeivijoje) lietuviškai skaito, rašo, Lietuvą prisimena. Jų jauni tėvai kantriai mokyklose, po sueigų, po susirinkimų, ilgas valandas išlaukę, juos veža namo. Važiuodami lietuviškai kalbasi, dainuoja...

Tai lietuviški žiburėliai, tai lietuviškos sąmonės pradžia, kuri auga, neblėsta, viena kitą kursto, gaivina...

Tai mūsų tautos viltis išeivijoje. — —

Dar geriau už Vėlinių žvakutes... tie žiburėliai... gyvieji Lietuvos žiburėliai... — Jie ne liūdesį kelia, o drąsą ir viltį.

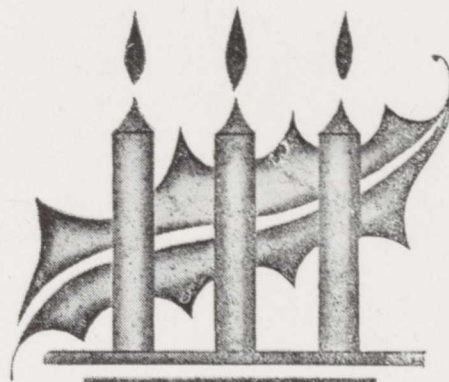
Tada skambėjo:

“Marš, marš, kareivėliai...”

O dabar tegu skamba:

*“Marš, marš, mokinėliai,
marš, marš, dobilėliai...
Lietus lyja, darganota, ar giedri dienele...”*

A. R.

PIRMENYBĖ LIETUVOS REIKALAMS

Dr. K. Bobelis — Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininkas

Rašo Juozas Prunskis

Lietuviai gydytojai yra padarę ypatingai didelį įnašą į mūsų tautos gyvenimą. Jau atgimimo laikotarpyje savo nenuilstamomis pastangomis amžiams į mūsų tautos istoriją įrašė savo vardą daktarai Jonas Basanavičius, Vincas Kudirka. Išeivijos lietuviai gydytojai tęsia tą patį darbą su panašiu uolumu. Tik prisiminkime Lietuvių Fondą, juk jis mūsų gydytojų sukurtas ir ugdomas. Ir Lietuvių Bendruomenėje gydytojų veikla žymi, o jau Amerikos Lietuvių Taryba šiuo metu yra vadovaujama didelio pasišventimo asmens—dr. Kazio Bobelio.

Tai gabus medikas, kurį dėstyti buvo pasikvietę Lojolos ir Illinois universitetai. Jis plačioj apylinkėj išgarsėjęs chirurgas, besidarbuoją Šv. Juozapo ir Sherman ligoninėse netoli Chicagos esančiam Elgine. Jo talentas susilaukė tokio įvertinimo, kad buvo išrinktas Kane apskr. medicinos draugijos pirmi-

Dr. K. Bobelis kalba Amerikos Lietuvių Tarybos surengtame VIII kongrese.

● The address of the National President of the American Lithuanian Council, Inc., Dr. K. Bobelis.

Foto P. Maleta

ninku; ta apskritis jį pakvietė sveikatos reikalų patarėju; vienu metu Šv. Juozapo ligoninės gydytojai jį išrinko tos ligoninės mediciniškojo štabo pirmininku, kitu atveju buvo išrinktas tos ligoninės chirurgijos skyriaus vedėju.

Visi žinome, kaip gydytojai yra užimtii ypač dabar, kai jaučiamas jų trūkumas JAV-se. Įtemptos operacijos rytais, priiminėjimas ligonių popiečių ir vakaro valandomis, o dažnai ir nakties metu šaukiasi sunkesniuose atvejuose ar ligoninėje gydomi, ar namuose susirgę. Nežiūrint to, dr. K. Bobelis randa labai daug laiko pašvęsti Lietuvos reikalams, jau eilę metų su dideliu atsidavimu vadovaudamas Amerikos Lietuvių Tarybai, kurios centro valdybos pirmininku yra išrinktas po eilės įžymiųjų lietuvių, vadovavusių tai organizacijai: L. Šimučio, inž. A. Rudžio, inž. E. Bartkaus.

Dr. K. Bobelis gyvena toliau už Chicagos, bet jis palaiko labai glaudų ryšį su Amerikos Lietuvių Tarybos centro įstaiga Chicagos mieste, čia šaukia centro valdybos posėdžius, dažnai palaiko telefoninį ryšį su įvairiais senatoriais, atstovų rūmų nariais Washingtone, ypač su sen. Percy ir kongresmann Derwinski, kurie labai daug pasidarbavo Simo Kudirkos, Brazinskių reikalais, padėjo pravesti Lietuvos nepriklausomybės minėjimus senate ir atstovų rūmuose, įtraukdami daugybę kitų kongreso narių. Dr. K. Bo-

belis Lietuvos reikalus reikiamai atstovauja Valstybės departamente ir kitose sostinės įstaigose, drauge palaikydamas šiltus ryšius su latviais, estais ir kitų tautybių žmonėmis, siekiant pavergtų tautų išlaisvinimo.

Dr. K. Bobelis iniciatyvos, didelio darbštumo, tvirto ryžto, sumanios organizacinės veiklos žmogus. Jis yra centrinė figūra visoje Amerikos Lietuvių Tarybos veikloje. Nepalaužiamas savo įsitikinimuise, giliai atsidavęs Lietuvos reikalui, jis nevengia reikale ištarti kietesnį žodį, jei jo nuomone kas ne tuo keliu pasuka. Užtat susidaro priešiškus, tačiau kas pažįsta dr. Bobelį, žino, kad jis veikia nuoširdžiai ir vadovaudamasis mūsų tautos gerove.

Dr. K. Bobelio ryšiai su Washingtonu nulėmė, kad jis buvo pakviestas atstovauti antikomunistiniame kongrese visų pavergtų tautų sąjūdžiams, veikiantiems JAV-bėse. Kongresas įvyko Taiwano sostinėje Taipei. Ten dr. K. Bobelis pasakė kalbą, turėjo pasikalbėjimus televizijoje, iškėlė pavergtos Lietuvos kančias. Pirmą kartą tarptautiniame kongrese Azijoje taip ryškiai suskambėjo Lietuvos vardas. Dr. K. Bobelio kalba buvo tiek įspūdinga, kad Taiwano sostinės laikraštis išdaugelio ją parinko tarp, berods, dar kitų dviejų perspausdinti ištisai savo skiltyse.

Pažymėtina, kad dr. K. Bobeliui į tą kongresą buvo labai sunku išvykti, nes išvakarėse sunkiai susirgo jo sūnus, staigiai reikėjo daryti sunkią operaciją ir labai sunku buvo nuo ligonio lovos pasitraukti. Bet ir šiuo kartu, kaip ir visuomet, pirmenybė buvo Lietuvos reikalams. Ypač, kad ligonį rūpestingai prižiūrėti pasiliko jo žmona Dalia.

Dr. K. Bobelis yra šeimos žmogus. Jis Dalią Devenytę, garsios visuomenininkės Alekos Devenienės ir Sibiro kalinio dr. Mykolo Devenio dukterį, vedė 1954 m. rugp. 7 d. Waterbury. Šiomet, bešvėsdami 20 metų vedybinių gyvenimo sukaktį, Bobeliai gali pasidžiaugti gražiai, lietuviškoje dvasioje auginama šeima. Vyresnysis sūnus Jonas jau

Dr. K. Bobelis ir jauniausia dukra Aldutė.

● Dr. K. Bobelis and his youngest daughter Aldutė.

Dr. ir Dalia Bobeliai ir dr. Mykolas ir Alena Deveniai iš Los Angeles, Bobelienės tėvai. Amerikos L. kongrese.

Foto V. Noreika

● The Bobelis family with Dr. M. and A. Devenis of Santa Monica, Calif., at the 8th A. L. Congress in Chicago (The Deveniai are parents of Mrs. Dalia Bobelis).

turi 19 m. ir mokosi Denverio universitete. Tame pat universitete studijuoja ir duktė Rūta, 17 metų; sūnus Algirdas, 16 m., ir sūnus Julius, 14 m., abudu lanko aukštesniąją mokyklą, taipgi ir duktė Alena, 12 m., o jauniausioji Aldona, tik 5 metų, yra vaikų daržely.

Dalia Bobelienė, nežiūrint nuotolių, daug kartų pati vaikus vežiojo į šeštadieninę lituanistikos mokyklą. Ji taip pat yra gerai besiorientuojanti ir nuoširdi vyro visuomeninių darbų talkininkė.

Jau penkti metai, kai dr. K. Bobelis su dideliu pasišventimu ir atsidėjimu vadovauja Amerikos Lietuvių Tarybai. Čia jis rado gerų talkininkų, kaip vicepirmininkai T. Blinstrubas, P. Dargis, dr. K. Šidlauskas, kun. A. Stašys, dr. J. Valaitis. Visi jie atstovauja įvairioms pasaulėžiūroms ir politinėms grupėms.

Dr. K. Bobelis, žmona Dalia ir jų vaikai: Jonas, Rūta, Algirdas, Julius, Alena, Aldona.

● Dr. K. Bobelis with wife Dalia and their six children

Dar viena gera dr. K. Bobelio savybė, kad jis visokių pažiūrų žmonės sugeba darniai jungti į vieną bendrą Lietuvos laisvinimo darbą.

Dr. K. Bobelis yra dar jaunas žmogus — šiemet tik sulaukė 51 metų. Mediciną studijavo Kauno, Grazo, Tübingeno universitetuose. Energingas nuo pat jaunatvės, dalyvavo Lietuvių aktyvistų fronto rezistencinėje veikloje, yra vadovavęs ateitininkams.

Dalis A. L. Kongreso prezidiumo su garbės svečiais (i k.): dr. K. Šidlauskas, kun. A. Stašys, T. Blinstrubas, M. Rudienė, gen. kons. J. Daužvardienė, vysk. A. Deksnys; kalba dr. K. Bobelis. Foto P. Maleta

● Presidium members and honorary guests of the 8th Congress of the American Lithuanian Council, Chicago; National President, Dr. K. Bobelis, speaking.

AMERIKOS LIETUVIŲ KONGRESAS

Amerikos Lietuvių Taryba yra vienas iš pagrindinių Lietuvos laisvinimo veiksmų, šalia mūsų diplomatų, Vliko, Lietuvių Bendruomenės. Jau 35-ti metai, kai Amerikos Lietuvių Taryba sėkmingai veikia, pasiekusi tokių laimėjimų, kaip Kersteno komiteto tyrinėjimai, kurių dėka JAV-bės nustatė, kad Lietuva buvo prievarta, klasta, jėga okupuota.

Amerikos Lietuvių Taryba kas penkeri metai šaukia Amerikos Lietuvių Kongresą. Šiemet rugsėjo 28-29 dienomis 8-tas toks kongresas įvyko Chicagoje, Pick-Congress viešbutyje. Kongresas sutraukė 414 atstovų, 184 svečius, 40 Altos tarybos narių. Buvo suvažiavę iš daugelio lietuvių kolonijų — nu Antlanto iki Pacifiko.

Jau savo įvadiniame žodyje kongreso tikslus apibūdino pirm. dr. Kazys Bobelis:

“Tebūna VIII Amerikos Lietuvių kongresas didinga Amerikos lietuvių manifestacija, parodanti visam pasauliui ir taip pat pavergtoms tautoms mūsų solidarumą, vieningumą ir niekada neužgestanti užsispyrimą ginti Lietuvos interesus. Tegu šis kongresas taip pat primena ir Amerikos palitikams apie pavojus, kurie gali užklupti JAV, jei jos per daug pasitikės Sovietų Sąjungos “detante” politikos pažadais.

Kun. dr. J. Prunskis kalba Amerikos Lietuvių Kongrese.

● Director of Information of the American Lithuanian Council, Rev. Dr. J. Prunskis making his address at the 8th Lith. Congress.

Foto V. Noreika

Altos pirmininkas dr. K. Bobelis paskelbė šūkį, kuris visose sesijose stovėjo ryškiomis raidėmis išrašytas prieš delegatų akis: *Visi kaip broliai, visi kaip vienas bendru žingsniu žygiuokime pirmyn, vadovaujami Amerikos Lietuvių Tarybos — Lietuvos laisvės kovos keliu.*

Šitokioje dvasioje ir praėjo visas kongresas. Jame dalyvavo vysk. V. Brizgys ir vysk. A. Deksnys, savo sveikinimo kalbose išreiškę pasitikėjimą Amerikos Lietuvių Taryba ir pasigėrėjimą jos veikla. Generalinė kon. J. Daužvardienė skatino, kad būtų nuolat pabrėžiama skaudžioji okupuotos Lietuvos realybė, siekiant Lietuvos išlaisvinimo. Vliko pirm. dr. J. Valiūnas pažymėjo, kad Sovietų imperija nesilaikys amžinai. Mums reikia, vadovaujantis tautine drausme, būti kietiems kaip titnagas ir pasišventusiems Lietuvos laisvės reikalams. Pažymėtina, kad tarp daugelio kitų sveikinusių, šaulių vardu kalbėjęs vienas iš jų vadovaujančių asmenų, V. Išganaitis pabrėžė, kad šauliai eina su Amerikos Lietuvių Taryba.

Kongresą sveikino, į garbės komitetą įsijungę apie 200 JAV gubernatorių, merų, senatorių, kongreso narių ir kitų žymių amerikiečių. Dešimtys lietuvių centrinių organizacijų vadovų taip pat buvo garbės komitete.

Giliai įspūdingos buvo kongreso pamaldos Šv. Petro bažnyčioje. Šv. Mišias atnašavo vysk. A. Deksnys, kun. dr. K. Trimakas, kun. V. Bagdanavičius, dalyvaujant ir vysk. V. Brizgiui. Savo pamoksle lietuvių ir anglų kalbomis prel. J. Balkūnas išryškino pavergtos Lietuvos pergyvenamą religinę ir kitokią priespaudą, prašė malda ir darbu jai padėti pasiekti laisvę.

Alto pirm. dr. K. Bobelis sveikina Los Angeles atstovą V. Čekanauską, vertindamas tos kolonijos lietuvių veiklą.

● Dr. K. Bobelis, National President of Lith. American Council, congratulates V. Čekanauskas, Los Angeles, representing the active West Coast Lithuanians. Foto V. Noreika

Kongreso sesijose buvo gausiai žmonių. Br. Kaslas, Wilkes Barre kolegijos profesorius, nušvietė žmogaus teisių klausimą Sovietų Sąjungoje, pabrėždamas skirtumą tarp konstitucijos ir gyvenimo, išvelgdamas švelnėjimus, bet lėtus, skatindamas veikti politinėmis ir teisinėmis priemonėmis.

Dr. R. Friedlander, De Paul un-to tarptautinės teisės profesorius, išryškino lietuvių tautai priklausomą apsisprendimo teisę ir skatino veikloje turėti ir tą mintį. Inž. A.

Rudis pabrėžė reikalą praveisti lietuvišką auklėjimą šeimoje, organizacijose ir rūpintis moraliniu tautos apsiginklavimu.

Daug praktiškų minčių iškėlė jaunosios kartos atstovė Jūratė Jasaitytė, skatindama įtraukti jaunimą į demonstracijų ruošimą ir kitus praktiškus uždavinius, į laiškų rašymą laikraščiams, suruošti jiems politinio auklėjimo kursus, užmegsti kontaktą su jaunimo suvažiavimo atstovais. Dr. K. Bobelis ją pakvietė talkon tiems uždaviniams vykdyti.

Kun. J. Prunskis, susumuodamas kongreso nuotaikas, pažymėjo, kad jei į politines Lietuvos laisvinimo pastangas ateina bet kas padėti, nežiūrėkime kaip į uzurpatorius, o kaip į talkininkus. Tačiau turi pasilikti vienas nepalaužiamas dėsni: kur vienu per kitus brukimasis gali būti laikomas lietuvių susiskaldymu ir pakenkti Lietuvos reikalui, kaip kontaktuose su Valstybės departamentu ir prezidentūra, tokiais atvejaisėjimai turi būti daromi tik išlaikant glaudų kontaktą savųjų tarpe ir čia pirmenybė priklausos Amerikos Lietuvių Tarybai, kaip visoj kultūrinėj veikloj pirmenybė priklausos Lietuvių Bendruomenei.

Kongreso pabaigoje dr. K. Bobelis pasidžiaugė, kad tai buvo vienas iš pačių sėkmingiausių kongresų. Visus jungė Lietuvos meilės dvasia. Kongresas baigtas Lietuvos himnu.

Pažymėtina, kad kongreso banketas sutraukė net apie 800 svečių ir jį labai meistriškai pravedė lietuviškoji filmų žvaigždė Rūta Lee Kilmonytė, laimėjusi daug simpatijų.

Juozas Prunskis

Amerikos Lietuvių Kongreso dalyviai.

Foto V. Noreika

● Participants of the 8th Chicago Congress of the American Lithuanians.

A. L. Kongreso metu — Viršuj: — Doktorai— J. Valaitis, K. Valiūnas, K. Bobelis, kun. A. Stašys. Foto P. Maleta

● At the 8th Congress: leaders and guests: J. Valaitis, K. Valiūnas, K. Bobelis, Rev. T. Stašys.

A. L. VIII-tame kongrese — apačioj: Iš dešinės: J. Blinstrubienė, ALT reikalų vedėja, prel. J. Balkūnas, prel. J. Baltusevičius, kun. A. Stašys, dr. V. Šimaitis.

● Some of the top executives of the American Lithuanian Council at the 8th Congress.

Rūta Lee Kilmonytė praveda danketo programą.

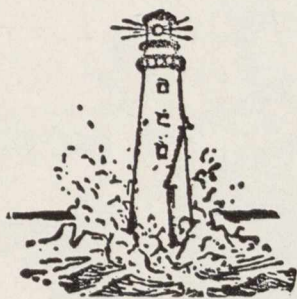
● Miss Rūta Lee Kūlmonis, Mistress of ceremonies — 8th Lithuanian American Congress in Chicago. Foto P. Maleta

Banketo meninėj programoj dainuoja solistė A. Simonaitytė ir sol. A. Brazis.

● Miss A. Simonaitytė and Al Brazis solo vocalists at Congress concert.

ILGIAUSIA PULTINEVIČIAUS KELIONĖ

Per šį trumpą laiką Pultinevičius staiga paseno. Tą sekmadienio popietę, kai po kelionės pėsčiomis iš Pašeimenių, visą dieną nevalgęs, su nuo miegojimo ant grynios žemės diegiančiu šonu, sužinojo esąs nuo namiškių atskirtas benamis, jis pirmą kartą savo gyvenime pasijuto nebejaunas. Naktis ant suolo Butkieros trobelėje pridėjo mažiausia dešimt metų. Po to sekusios kelios dienos — antra tiek.

Kiekviena iš tų sekančių dienų prasidėdavo ir užsibaigdavo tuo pačiu būdu. Ryta Pultinevičius ilgai nesikeldavo nuo suolo — tiesą pasakius, keltis nebuvo nė ko. Paskui, Butkieros verčiamas, išvalgydavo nedidelį dubenėlį nebartintų miežinių kruopų su vištiena — gerai pramatydamas ateitį, senis skubėjo ištuštinti savo visai pusėtiną, kaip viengungiui kampininkui, vištidę. Po pusryčių Pultinevičius atsisėdavo lauke ant suolo prie sienos ir įsmeigdavo akis į rytus, laukdamas pirmojo dūžio, turinčio sudrebinėti dangų ir žemę nesustojančia perkūnija, uždengti saulę juodų dūmų bei smėlio nuometu ir vėl pastūmėti frontą bent kelis kilometrus į priekį, taip, kad jis galėtų pareiti namo.

Saulė užkaitindavo. Dangumi neskubėdami keliaudavo debesiukai, juokdamiesi iš Pultinevičiaus augančio nekantravimo. Sutarškėdavo šūviai, pavieniai ar serijomis, pas-

kui bumtelėdavo iš ko nors didesnio; sviedinys kartais sprogdavo šioje, kartais anoje pusėje. Po to vėl tik saulėkaita ir musių zirzimas. Apie pietus Pultinevičius apsirgdavo iš nerimo ir nekantrumo, daugiau nenorėdamas girdėti apie Butkieros vištieną. Saulei pakrypus laidon, dvare kareiviams grojant armonika, jis pradėdavo kalbėti rožančių. Tai, ir vakarop vėstas oras jam nuramindavo nervus bent tiek, kad paskui galėtų šiaip taip užmigti. Gulti eidavo anksti su didelių įvykių viltimi rytojaus dienai. Nakčia „zakristijonas“ atlėkęs pakabindavo savo pleškančią lempą visai ant trobelės šelmens, baisesiai išgąsdindamas Butkierą ir nemažiau nudžiugindamas Pultinevičių. Bet rytojaus diena praeidavo lygiai taip pat.

Frontas tylėjo, kaip užkeiktas. Rusų ofenzyva, matyt, buvo jau išsikvėpusi, o vokiečiai tuo tarpu neblogai apsikasė. Visas praėjo sekmadienio pragaras, degęs rytuose kiek tik galėjai siekti akimis, tedavė nežymų pasistūmėjimą, tiktai fronto pataisą trumpame ruože, į kurį įėjo ir Užplyniai. Abidvi pusės nutarė palaukti; tik vienas Pultinevičius džiūvo iš nekantrumo.

Taip tęsėsi iki penktadienio. Tos dienos rytą jis, dar gulėdamas ant suolo, išgirdo keliu pro dvarą važiuojančius vežimus, ištisą gurguolę, kuri leidosi pro bravorą pakalnėn ir suko sodytkeliu per pelkes į Pajevoonio vieškelį. Rusai! Galų gale... Ikšiol pro dvarą nebuvo jokio judėjimo, Pultinevičius manydavo, kad kelias nukirstas. Jokios abejonės, kad tai jie. Pultinevičius šoko mautis kelnų. Ant slenksčio jo šeimininkas, su kruvinu kirviu rankoje, žiūrėjo laukan į vežimų keliamas dulkes.

— Butkiera, kas ten tokie važiuoja?

— Žmonės.

— Žmonės?

— Žmonės.

Pultinevičius net nusispiovė ir apsiavilimo.

— Iš kur jų dabartės tenai tiek ir imasi?

— Varo.

— Varo?

— Varo. Varys ir iš čia. Skubinau pabaigt vištas.

— Kas jum, Butkiera, sakė, kad varys ir iš čia?

— Nieks. Matysit.

— O aš jum, Butkiera, sakau, kad iš čia nevarys niekur!

Tuos žodžius jis ištarė ar, geriau sakant, suriko kiek galima tvirtesniu ir garsesniu balsu, lyg kad būtų išgirstas, kieno reikia. Tačiau jo paties tai nė kiek nenuramino. Pasitraukti iš čia tolyn nuo fronto reikė kone pačios pirmosios vietos eilutės priekyje ir eiti atsistoti visai į jos pabaigą. Turint galvoje tai, kaip sunkiai pastaruoju metu frontas tepajudėdavo ir kaip maža kiekvieną kartą tepasislinkdavo į priekį, reikėjo būti pasiruošusiam laukti ištisas savaites, gal net mėnesį. Visą mėnesį ne namie! Ir tai tokiu

laiku, kai ten nežinia kas dedasi. Pultinevičius susiėmė rankomis galvą. Be to, juo toliau nuo čia, juo arčiau Prūsų; atseit, daugiau pavojaus ir daugiau bėdos. Pultinevičiaus nugara nubangavo šaltis. Jis išbėgo laukan žiūrėti.

Vilkstinė jau buvo nutrūkusi. Tik vienas vežimas, aukštai prikrautas ryšulių, ant kurių tupėjo vaikai ir moteris, su dviem priistomis, nenoriai paskui sekančiomis karvėmis, dar leidosi pro bravorą žemyn, o kitas stovėjo ant sodytkelio, nuklimpęs ar sulūžęs. Pelkėje klaidžiojo palaida žalmargė.

— Eikškit valgytie, Pultinevyčia. Ir dabartės turit privalgytie gerai — nežinia, kada vėl gausite virto.

Nors be apetito, vien prisiversdamas, Pultinevičius vis dėlto suvalgė visą vištą, seną, blogai nupeštą, nenusvilintą ir nevisai išvirusią. Baigė pačiu laiku — šluostantis pirštus, langan karabinu pabeldė vokiečių kareivis.

— Ausräumen! Weg, weg!

Ir nužingsniavo tolyn. Pultinevičius atsis-tojo.

— Tai ką, Butkiera...

Tačiau jo šeimininkas, kuriam vištiena ne tik nebuvo pradėjusi įkyrėti, bet priešingai, kasdien darėsi skanesnė, nė nemanė slinktis iš už stalo.

— Ims ir neduos dabartės žmogui pavalgytie! Nuo pirmo paragavimo aš, Pultinevyčia, niekad nekrutu iš vietos. Jau toksai ašen žmogus. Nė iš vietos. Visada paskui dar būna antras.

— Bet kur dabar eit?

— Apie tai turėsim kada pagalvot eidami. Pultinevyčia, jeigu jūs jau pavalgęs, tai padarykite man loską, iškaskite čia kur netoliese duobutę — reikia pakastie puodus ir bliūdelius.

Radęs priemenėje kastuvą, Pultinevičius užsmeigė tuoj už vištidės, kur jo niekas negalėjo matyti nuo kelio, bet turėjo netrukus mesti kasę toje vietoje. Kastuvas atsimušė į lentas, nuo kurių nubraukus smėlį, pasirodė dažytas kuparėlio antvožas. Jis duobę vėl gražiai užlygino ir pradėjo kitoje vietoje, nejudintoje, gigantiškomis smirdažolėmis apaugusioje. Po penkių minučių kastuvas vėl atsimušė: šį kartą tai buvo bertainis ar nedidelė statinaitė, jau nurūdijsiais lankais. Pultinevičius nusispiovė ir ėmė kasti čia pat šalimais. Dabar kastuvas atsitrenkė tik į akmenį. Įnirtęs Pultinevičius nutarė nepasiduoti. Jis rausė, ir pleištavo, ir kilojo pakybės ant braškančio kastuvo koto, kol galiausiai, po nemažų pastangų, akmens neišvertė į viršų. Tuomet paaiškėjo, kad vieta po juo taip pat jau senai užimta. Kažkokie į supuvusį druskinį maišą susukti įrankiai, replės, kaltai, grąžtai, kirstukai, dildės, viskas surūdiję, vienas šlamštas. Pultinevičius dar pamėgino kitur — kastuvas sustojo su pirmu dūriu. Suerzintas, jis grįžo trobon.

— Čia pas jus, Butkiera, jau visi pašaliai pilni prikasinėti, daugiau nēr kur!

Šeiminkas, raišiodamas patalinę, kukliai nusišypsojo.

— Per dešimt metų nespėji nė apsižiūrēt, kaip visur užsipildo... Dar, rodos, turėtų būt kur tenaitės, šalia kibirų.

— Kasat į žemę jau dešimt metų?

— Nuo tada, kai žmonės ėmė šnekēt, kad bus karas. Atsarga gėdos nedaro.

— Tai jūs eikit žiūrēt pats, už tai, kad aš nežinau, kur.

Butkiera, su puodais rankose, jį nuvedė geras varsnas nuo trobos. Visas tas plotas, matyt, buvo laužo kapinės. Baigiant sutelktomis jėgomis laidoti puodus, ties lūšna praplyšo oras.

— Raus, raus, los!

— Tai dabar jau, — tarė paprastai Butkiera.

Aukštas, šviesiaplaukis ir mėlynakis žandaras su ruda apikakle, tokios pat spalvos antpečiais ir su skarda ant krūtinės ėmė jiedviem abiem pakaitomis kaišioti po nosimis trumpą automatišką pištaliutuką. Butkiera jį mandagiai lietuviškai atsiprašė už sutrukdyimą ir užsikėlė ant pečių ryšulį. Pultinevičius, laikęs rankoje kastuvą, jį taip pat užsidėjo ant peties. Išėjus žemyn sodytkeliu, jam visai nelauktai pasitaisė nuotaika. Nepagrįsto laukimo dienos jau buvo taip įgrisę, kad betkoks pajudėjimas iš vietos ar jos pakeitimas nūn atrodė beveik kaip išvadavimas.

— Kai jie pailsėję vėl pradės eiti, tai iš karto nueis gerą galą. Ar ne teisybė, Butkiera?

— Teisybė. Ir labai gerai, kad neužmiršote paimtie kastuvo. Šičia biskutį sustokime.

Jiedu jau buvo pelkėje, ant nežymaus smilčių gūbrio, kur augo senas, susisukęs skrobilas su keturiais ar penkiais kamienais. Iš čia gerai matėsi visas miestelio pakraštys. Pultinevičius įtempė regėjimą, vildamasis ką nors įžiūrėti gatvėje, ar prekyvietėje prie Taradavičiaus malūno, rusų ar saviškį, bet nepastebėjo nė gyvos dvasios. Malūnas neveikė, buvo uždarytas. Žiūrint iš čia į tą kitą pasaulį, darėsi šiurpu, tačiau sykiu ir šilta krūtinėje, žinant, kad ten liko jo namai ir jam artimiausi žmonės. Taip pat, nors Pultinevičius to tada nežinojo, jis miestelį matė paskutinį kartą savo gyvenime.

— Duokit šen tą kastuvą, Pultinevyčia. Labai ženklyva vieta, net nesinori praeit pro šalį. Kam nešt sunkenybes ant pečių? Reik dalį užkast.

Butkiera ištraukė iš savo ryšulio porą senų, bet dar visai gerų medinių kurpalių, beržo tošies švirkšlę su misinginiu galu bičių spiečiams baidyti iš medžių ir varinį katilėlį įlenktu šonu, tokios rūšies, kokius senovėje vartodavo pinigams kasti į žemę, tik tai tuščią.

— Užkasim, ir nė lapė nesulos! Tik turim palaukt, kol pravažiuos šitie karajiedai. Pa-

matę, ko gero grįš ir išsiklas...

Sodytkeliu vilkosi rusų pabėgėlių vežimėliai, maži, vienkinkiai, su ienomis ir lankais, prikrauti taip sunkiai, kad ratai grimzdo į durpžemį. Matyt, buvo užtrukę mūsiškių paliktuose ūkiuose bei namuose. Žingsniuodami šalimais, rusai negalėjo atitraukti akių nuo žmogaus po medžiu su kastuvu rankoje ir su variniu katilėliu pas kojas, labai nekantriai laukiančiu jų pravažiuojant.

Kai galiausiai Butkiera ėmėsi darbo, Pultinevičiui nusibodo laukti, kol pabaigs — su tokiau atsidėjimu, taip lėtai (nepaisant per ilgą praktiką įgudusių judesių) ir su tokiau pasigardžiavimu pastarasis atlikinėjo šias apeigas.

— Kur jūs dabartės galvojat eit, Butkiera?

Senis atsisuko į vakarus ir parodė nuo gūbrio prieš akis plačiai atsiskleidusią pelkę, vietomis žalią, vietomis rudą ar juodą, su baltais beržynais, su prieš saulę tviskančiu ežeru ir ant jo kranto stovinčiu mažyčiu nameliu.

— Nugį, va, pas Šitkaucką, o kur daugiau? Iš tenaitės tikrai nieks neatklamos varytie.

— Teisybė, kad iš ten niekas nevarys, bet kur mes visi trys pas jį išsitektume? — nusijuokė Pultinevičius.

— Turi vikšrio kupetą ožkai, galima miegot vikšryje.

Pultinevičius papurtė galvą.

— Šnekėjo žmonės, kad ten maišosi rusų parašiutininkai.

— Tai dabar rusai vitsiek mus užgrobia, nepabėgsim.

— Kažin...

Kartą pajudėjus iš vietos, koks pagaliau buvo skirtumas, arčiau ar toliau? Sunkus buvo tik tai pirmasis žingsnis. Dabar jau atrodė visvien. Pultinevičius nutarė eiti į Gražiškius pas pusbrolių Kurtinį, kur kadaise lenkmečiais jo senelis išgelbėjo savo gyvybę, prisiglaudęs pas šio senelį Alponą. Atsisveikinęs su niekur neskubančiu Butkiera, padėkojęs už jo gerą širdį ir netokią gerą vištieną, Pultinevičius pasuko juodu durpžemio keliuku išilgai pelkės link kapinių ir Gražiškių vieškelio.

Diena buvo šilta, saulėta (visa toji atmintina 1944 m. vasara ir ruduo pasižymėjo beveik pasakiškomis giedromis) — kaip tik kirsti rugius, kurie pabalę stovėjo pakelėje ir ant kalvų. Tačiau dirbančių niekur nesimatė. Trobose ir kiemuose visur šeiminkavo vokiečių kareiviai. Kelias į Gražiškius buvo tuščias, bet šviežios, gilios prikraudų vežimų eilės ir skeltanagiai karvių pėdsakai rodė dar visai neseniai ir čia pravažiusvius tokią vilkstinę, kaip ta, kurią jis nubudęs išgirdo riedant pakalnėn pro bravorą. Frontas rytuose tylėjo — nė šūvio, nė garso. Danguje jokio lktuvo, tik maži pavieniai debesėliai. Apylinkė atrodė persimainiusi į užburtą kraštą, ties kuriuo kabojo nematoma grėsmė.

Nors į Gražiškius vos aštuoni kilometrai,

Pultinevičius turjo keliskart pekelėje ilsėtis. Negavo jis atsikvėpti nė Kurtiniuose. Dar eidamas taku per jų pievą išvydo, kad kieme jau stovi pakrautas vežimas, į kurį kaip tik kinkomi arkliai. Pusbrolis su žmona, apsirėdę į kelionę, nusileido gonkų laipteliais ir sušuko iš nustebimo, pamatę savo gimnaitį.

— Ar tai jūs ne Užplyniuose?

Sumišęs, labai susigėdęs, šis ėmė aiškintis dėl savo atsiskyrimo su šeima, grynai iš savo paties kaltės ir neapdairumo. Visa tai, kas jį ištiko, buvo tik užsitarnauta bausmė už savo kvailumą, kuriai, tačiau, dar nebuvo matyti galo. Tai patvirtino ir marčios žodžiai.

— Kokia sarmata, kad, va, negalim jum nė pietų... Mum ir patiem tasai balvonas nedavė pavalgyt, — ji parodė į tarpuvartėje riogsančią seną žandarą. — Varo kuo greičiau iš namų. Sėskit ant vežimo, aš čia paėmiau nuo stalo, užvalgysite.

Nors Pultinevičius buvo tik šešiomis dienomis už savo gimines senesnis tremtinys, jis iš karto pasijuto už juos pranešesnis savo patyrimu, o ypač tuo, kad buvo, taip sakant, jau spėjęs peržengti likimo slenkstį. Kurtiniam pirmas žingsnis iš savo namų buvo labai skaudus. Pusbrolis, valdąs arklius, sėdėjo priekyje susikuprinęs, nuleidęs galvą, bijodamas apsidairyti ar pažvelgti atgal. Jo žmona su vaikais kitame vežimo gale, priešingai, negalėjo atitraukti akių nuo apleidžiamos sodybos, jas nuolat šluostydamosi skarelės kampu. Tuo tarpu Pultinevičius ant vežimo, nukoręs žemyn kojas, su pirmą kartą grįžusiu apetitu ir tikru pasigardžiavimu godžiai valgė gabalą šviežios skerstuvinės dešros iš plaučių, kepenų ir lašiniukų, užsikąsdamas dar visai neseniai iš pečiaus imta šiamečių rugių duona.

Pakalnėje ant Vištyčio vieškelio mezgėsi vilkstinė. Vežimas po vežimo suko iš pakelės ūkių ir dėjos eilėn, greitai užpildydami tarpus. Kaimynai šūkavo kaimynams, pažįstami pažįstamiems. Mykė karvės. Garsiai verkė moterys. Tik vaikai, nudžiuginti permainos ir kelionės, siautė ir vaikėsi pagrioviais.

Kiekvienoje statesnėje ar smiltingesnėje įkalnėje pasitaikydavo vienas ar du nuo perkrovimo suklimpę vežimai; grioviuose pradėjo mėtytis kroviniai, nusikratyti su tikslu palengvinti arkliams. Vienoje vietoje pravažiuojančių dėmesį patraukė kažkieno paliktos nemažos girmos.

Didžioji vilkstinė, susidariusi per gan trumpą laiką, ėmė retėti ir nykti beveik tokiau pat greitumu. Atsirado spragos, daugiau neužpildomos įvažiuojančių iš šalies. Kiekvienoje kryžkelėje nutrūpėdavo po kelis vežimus. Galiausiai vieškelyje liko tik nedaugelis. Kurtinys ėmė dairytis kokios nors parankesnės vietelės, iš kur paskui dar būtų galima kaip nors parsukti namo ir pasiimti šį bei tą iš paliktų daiktų. Jei tik, žinoma, tie daiktai dar bus savo vietose.

Artyn prie Vištyčio apylinkė darėsi smiltingesnė ir kaskart kalnuotesnė, su tai vienoje, tai kitoje pusėje žaliuojančiais miškais. Pas kažkokį retį du priekiniai vežimai pasuko į kairę siauru ganyklų keliuku. Kurtinys nusekė paskui juos. Rečio pabalyje žaliavo loma su gera žole ir siauru, kreivu upokšniu, kaip tik atsigerti bei pagirdyti arklius. Netoliese miškas supo smėlėtą gretimą kalvą gūbrį. Čia jie ir sustojo.

Vyrams vos spėjus supančioti ir paleisti arklius, o moterims iškasti pabalyje krosnelės virimui, paaiškėjo, kad jie anaip tol nėra vieninteliai šio nuošalaus kampelio gyventojai. Rečiu iš pagirio atėjo trys jauni vyrai; šiemis vos spėjus užsirūkyti, du kiti, jau senesni, su botagais rankose, atbėgo siauruoju keliuku pažiūrėti, be neatsirastų apsistojimui vietos ir jiems; paskui sauja nepažįstamų išdygo, kaip iš po žemių, pačiame lomos viduryje. Net ir gerai išžiūrėjęs į pas upeliuką augančius krūmus, niekaip nebūtum suvokęs, kad jie yra apgyventi žmogiškų būtybių. Dar vėliau po pat Kurtinio vežimo ratais atsirado miegas miestietis su lazdele rankoje. Žodžiu, statydamas ant žemės pėdą, turėjai gerai stebėti, kad neužmintum ant žmogaus.

Judėjimas, lankymasis ir kalbos tęsėsi iki po sutemų. Pultinevičiui, ilgesnį laiką atskirtam nuo plataus pasaulio ir nuo jo naujienų, ši popietė, nepaisant kūniško nuovargio, buvo tikras dvasiškas atgajus. Žmonės pasirodė susirinkę iš įvairių, nuo viena kitos gan tolimų vietovių, kaip antai Kregždinės, Barauskų (Tupikų), Grajauskų, Aistiškių, Vidgirių ir Beviršių — net iš Beržinių ir Obelupių! Vienas, rimtas, pagyvenęs žmogus, sakėsi esąs iš Marijampolės, bet tuo nelabai norėta tikėti. Potvynio čia sunešti daugiausia prieš savo valią, jie buvo spėję paragauti ir šilto ir šalto. Nežinia, kiek čia surinktos žinios buvo tikslios, tačiau jos buvo labai įdomios. Kadangi frontas pastaruoju laiku stovėjo vietoje, dabar jau buvo galima susidaryti šio tokį vaizdą šiame rusų dar neužimtame Suvalkijos kampelyje vyraujančios būklės.

Pasak jų, rusai stovėjo netoli Gražiškių, Pajevonio ir Virbalio. Iš kelių kilometrų platumo juostos šiaurės fronto vokiečiai išvarinėjo visus gyventojus ir ėmė joje kasti apkalas bei rengti sau žiemos būstines bunkeriuose. Šiems darbams jie gaudė žmones, daugiausia tik ką iš namų išvarytus benamius. Juos sumedžiodavo „rudžiai“, t. y. partijos uniformomis aprengti Lietuvos prūsai repatrijantai, ir paskui perduodavo kitiems „rudžiams“ — pusiau kariškiams inžinerijos daliniams su raidėmis OT apikaklėse (Organisation Todt). Šie su dirbančiais nesiėlgia blogai ir duoda maistą jų šeimoms. Daugelis išgyvendintųjų, ypač tie, kurie nespėjo iš namų apsirūpinti kokiomis nors maisto atsargomis, šio darbo per daug nesipurtė.

Pačiame ištuštintajame ruože būta dar ir

kitokių gaudymų, apie kuriuos kol kas nespėta sužinti nieko tikresnio, išskyrus tai, kad mūsiškiai, pamėginę grįžti į savo namus ko nors pasiimti, dažnai išnykdavo be žinios ir garso, kaip į vandenį. Saugiausia šiuo metu sritis, tai keleto kilometrų ruožas išilgai Prūsų sienos, bet dabar jis jau sausakimšai prisigrūdęs, tiek naujai išvietintųjų, tiek ir pabėgėlių iš toliau, laukiančių progos pervaziuoti sieną, arba, priešingai, tą pervaziavimą atidėliojančių iki pačios paskutinės minutės.

Bešnekučiuojant, ant gretimą kalvą staugaisai sudundėjo, ir išaugo šakotas smėlio medis. Nepatyrusiems naujokams ėmus būkštauti, vietiniai juokdamiesi juos nuramino. Tai bus ant minos užbėgęs kiškis. Visa apylinkė, čia įskaitant ir aplinkines kalvas, yra tirštai užminuota. Vaikstant reikia pasisaugoti. Savaime aišku, nedidelė paguoda.

Reikėjo apsispręsti: sėdėti čia tarp minų ir laukti, kada visus susems „rudžiai“, ar trauktis toliau į Paprūse. Tai savaime reiškė tolėjimą nuo savų namų — patį sunkiausią žingsnį tiems, kurie juos dar tik paliko. Nepaisant visų argumentų, kiekvieno iš šviežių benamių galva atsisakydavo veikti, susidūrusi su šia kliūtimi. Jos tačiau nebepažino nė Pultinevičius, nė atvykusieji iš toliau, kurie vienu balsu tvirtino, jog delsti nėra ko. Su jais pilnai sutikdamas, Pultinevičius nutarė rytojaus rytą leistis į Kintus, į žmonos tėviškę prie Prūsų sienos.

Jis tai pasiūlė ir Kurtiniams, bet abudu, nė nepagalvoję, atsisakė. Jie dar negalėjo prisiversti savo noru pajudti nors vieną žingsnį tolyn nuo namų. Antra vertus, jo paties giminės nelabai mėgo jo žmonos giminių. Gal kaip tik dėl to, Kurtiniai jį labai rūpestingai ir dosniai išrengė į kelionę. Rytė pabudęs šienų paklotame guolyje, Pultinevičius rado šalia savęs ant rasotos žolės maišelį su tokiais daiktais, kaip baltinių permaina, antklodė, rankšluostis, muilas, šukos, senas pusbrolio skustuvas, vainikas dešros ir t. t. Pirmoji jo mintis buvo padėkoti ir atsisakyti — juk jie ir patys jau buvo benami, kai tuo tarpu Pultinevičius ėjo pas gimines, dar tebegyvenančius savuose namuose. Bet antroji mintis teigė, kad geriau imti, kai duoda, o ne paskui prašinėti kitur. Pasvarstęs jis nutarė, kad antroji yra jei ne teisingesnė, tai bent daug parankesnė. Ir, kaip įvykiai parodė, jam gailėtis neteko.

Padėkojęs ir atsisveikinęs, Pultinevičius išėjo, dar pats to nežinodamas, į ilgiausią savo gyvenime kelionę — nueit į Kintus jam užtruko daug ilgiau, nei paskui nuvykti net į Ameriką.

POETAS „KRINTANČIŲ LAPŲ“ BALIUJE

Baliaus įkarštis — kokteiliai ir konjakai.
Ponios. Ponai.

Barzdos. Komplimentai.

Jau ir man, jaučiu, pasąmonė apjako.

„Tu ne čia patekęs“, nutariau: „Ne man tai...“

„O, poetas... Labas, mylimas poete!“ —

Šūkteli tokia pilnai putli poniutė:

„Kas pas jus ten Parnase gražaus girdėti?“

Kaip patinka jums ana see-through suknutė?“

M. Stankūnienės grafika

Plikas ponas, skačium man skvernus aplaistęs,
Burba prie burnos su pilna torto sauja:
„Ko, poetai, jūs tėvynei mūsų laisvės,
Ko jūs laisvės Lietuvai nepranašaujat?“

Architektas su kontraktorium susėdė
Bepirinant man pro juos linksmai prabyla:
„Na, kada, maestro, galim jums pradėti
Malibu, Tabu, ar Palm Beach rėsti vilą?“

„Ach, koks dieviškas, ponia, tas jūsų tortas —
Būtinai paskolint recepto prašysiu...“
„Ar girdėjot, greit legalizuos abortus...“
„Pons poete, jūs tikrai, pagautas šišo
Tuoį sukursit šeimninkei ir jos meno
Kulinarijos šedevrui ditirambą!“

Man už nugaros kažinkas sulemena:

„Neskamba! Ne! Ne!“

Dar kartą!

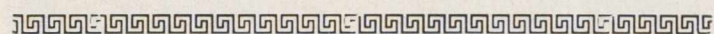
Skamba! Skamba!“

Pažvelgiu... O pasiutimas! Mano mūza
Su Kazicku bruderšaftą meiliai geria... —

Pieštuku bedu sau kakton... Glostau gužą,
Išeinu balkonan žvaigždei pasiskųst vakarei...

A. Pagramantis

□ AUSTRALIJOS LIETUVIAI □

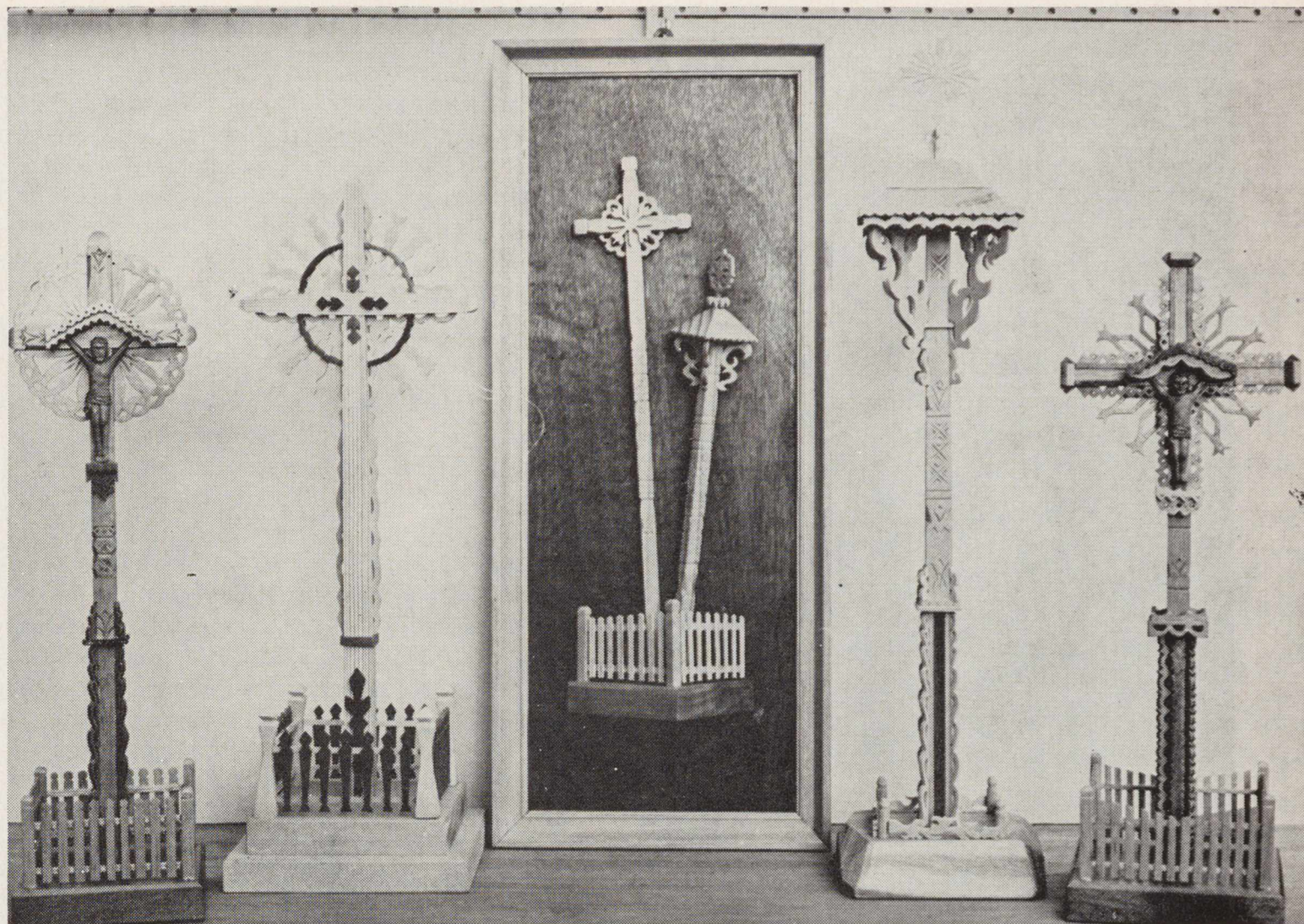
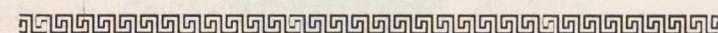

AUSTRALIJOS LIETUVIAI, kurių oficialiais duomenimis priskaičiuojama arti dešimties tūkstančių, atžymi dviejų emigracijų skirtingą pobūdį.

Pirmieji lietuviai pasiekė Australijos krantus vadinamosios ekonominės krizės laikais, maždaug apie 1925-27 metus, neskaitant vieno kito laimės ieškitojo, išsikėlusio penktan kontinentan ir ankstyvesniais laikais. Jie paliko Lietuvą, manydami rasią skanesnį duonos kąsnį ir pelninginį darbą.

Tačiau pagrindinę dabartinio lietuvių skaičiaus Australijoje dalį sudarė politiniai emigrantai, susiradę čia saugų prieglobstį nuo Lietuvos okupanto — Sovietų Rusijos persekiojimų. Sunku, suprantama, pateikti tikslūs skaičius apie šių mūsų tautiečių profesinį ar intelektualinį pasiskirstymą, tačiau verta pabrėžti, kad naujosios politinės emigracijos bangoje itin ryškūs skaičius inteligentų apsigyveno Australijoje.

Gal tatau ir yra žymus veiksnys, kad Australijos lietuviai, būdami tikrai ne per daug skaitlingi, lyginant su kitų tautybių etninėmis grupėmis, yra vis dėlto gyvi, judrūs ir veiklūs. (Iš "Australijos Metraščio").

Medžio drožiniai — E. Lašaičio.

Foto J. Šarkauskas

● Wood carvings by E. Lašaitis.

Dr. J. Valiūnai, Vliko pirm., pirmą kartą lankantis Australijoje, vizitas pas Sydney Arkivyskupą ir Australijos Metropolitą. Stovi (iš k.): dr. J. Valiūnas, J. E. Kardinolas N. T. Gilroy

ir kun. P Butkus.

● J. Valiūnas, President of VLIK, during his first visit to Australia and the Primate of Australia, Cardinal N. T. Gilroy.

PERTH.

V. Ratas

Jonas Venslovavičius, aktorius, Adelaidės lietuvių teatro režisierius.

● J. Venslovavičius, the leading art director of the Lithuanian Theatre in Adelaide, Australia; he performs as actor too.

REŽISIERIUS JONAS VENSLOVAVIČIUS

Jonas Venslovavičius gimė Panevėžyje. Vaidinti pradėjo būdamas trylikos metų ir vaidino visur ir visada — kur tik pasitaikė proga. Adomo Brako pastangomis suorganizavus teatro studiją Klaipėdoje, kuriai vadovavo režisierius Romualdas Juknevičius, Jonas Venslovavičius tapo vienu iš pirmųjų studentų. Lankydamas studiją jau vaidino Klaipėdos Valstybinio Teatro pastatymuose.

Vokietijoje D. P. lageriuose begyvenant Jonas vėl stropiai darbavosi sceniniams pasirodymams, įvairiems minėjimams ir t. t.

Atvykęs į Australiją, J. Venslovavičius susitiko su teatralu Paulium Rūteniu, kuris jau buvo Adelaidėje suorganizavęs teatro mylėtojų grupę. Jis vaidino keliuose Pauliaus Rūtenio pastatymuose. Pastarajam įsijungus į Australų sceną, J. V. perėmė režisūros darbą ir, šalia visokių minėjimų ir kitokių parengimų, yra surežisavęs šešis pastatymus: V. Alanto Buhalterijos klaidą, P. Vaičiūno Sulaužyta priesaika, Putino Valdovas, A. Rūko Vieno kiemo gyventojai, J. Griniaus Stella Marris ir V. Alanto Šiapus uždangos.

J. Venslovavičiaus pastatymai pasižymi išsamiu veikalo išnagrinėjimu, puikiai sudarytomis mizanscenomis, sugebėjimu išryškinti reikšmingas detales.

Pats režisierius dažnai pasiima nereikšmingą mažytę rolę, bet savo puikia vaidyba lieka žiūrovui nepamiršamas.

Jono Venslovavičiaus asmenyje lietuvių bendruomenė Australijoje turi puikų režisierių.

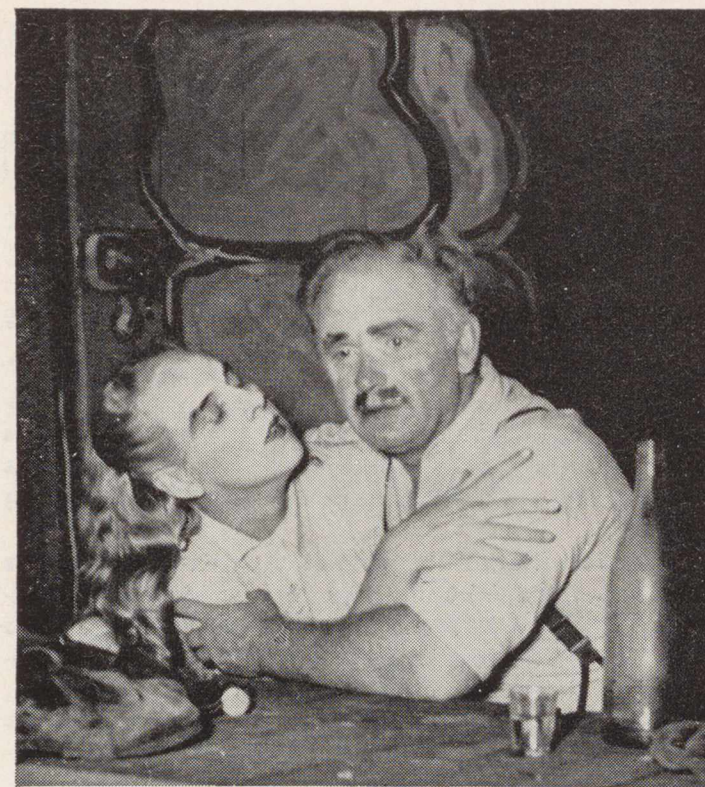
Agnė Lukšytė

Scena iš V. Alanto komedijos "Šiapus uždangos" II veiksmo: Matas Žvynakis (akt. N. Skidzevičius) ir Vida Žvynakienė (akt. G. Matulevičienė). Foto A. Budrys

● Scene from V. Alantas' comedy "This Side of the Curtain" (Act 2).

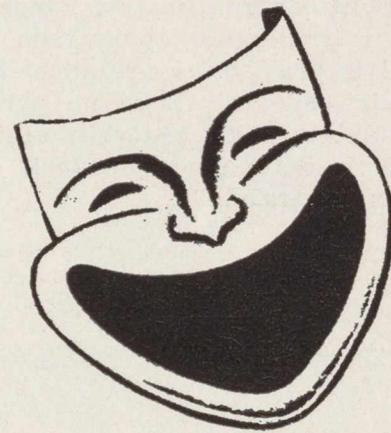

scena iš J. Griniaus dramatinės legendos "Stella Maris", rež. J. Venslovavičius, dail. S. Neliub-

A. Škėmos "Živilė", 3 veiksmas. Živilė — D. Mackialienė, Karijotas — J. Venslovavičius; rež. Paulius Rūtenis.

● "Živilė", a legendary play by A. Škėma.

šys. — Nuotraukoje: Kardinolas — V. Vosylis, Princesė Beatričė — V. Vanagaitė, ir Adalbertas — N. Skidzevičius. (Vaidinimui reikalingus ginklus ir arfą pagamino akt. N. Skidzevičius).

● Scene from J. Grinius' drama "Stella Maris". Foto A. Budrys

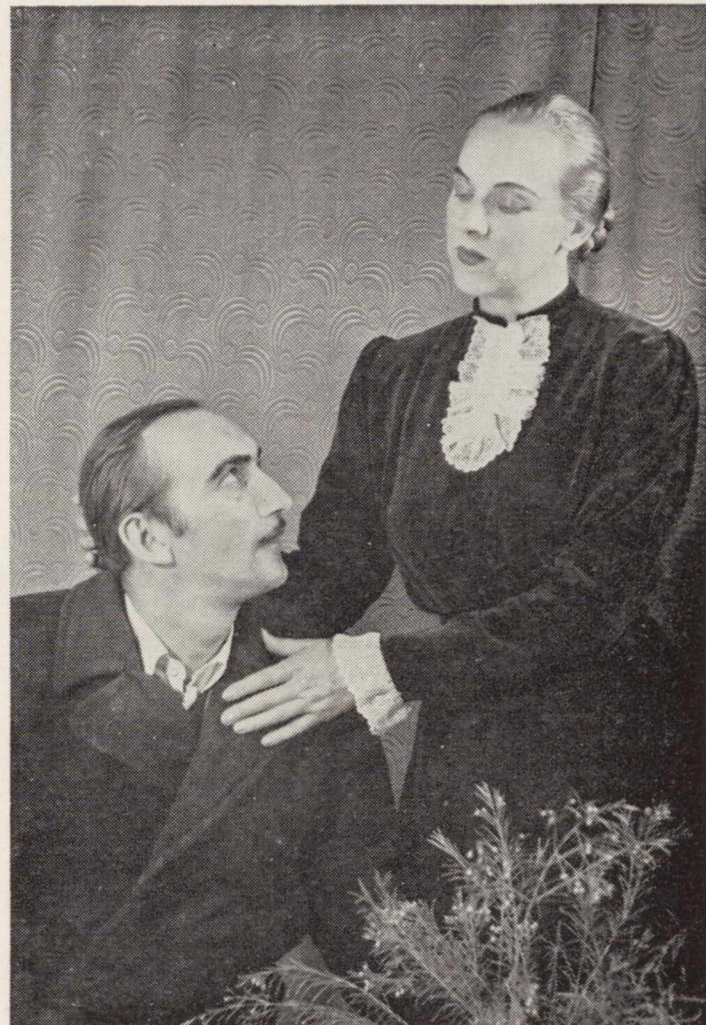

Sydnejaus lietuvių teatras "Atžala", suvaidinęs A. Kairio Popiečio diagnozę. Sėdi iš kairės — A. Karpis, V. Labutis, G. Zigaitytė, J. Dambrauskas, K. Dauguvietytė; stovi P. Rutenis.

● The Lithuanian theatrical group "Atžala" in Sydney, after a staging of A. Kairys' drama "A Diagnosis in the Afternoon."

A. Škėmis "Živilės" II-jo veiksmo scena. — Gluosnis — Jonas Neverauskas, Živilė — D. Mackialienė. Režisavo P. Rūtenis.

● "Živilė" by A. Škėma (Act 2).

Adelaidės Ateitininkų Sendraugių š. m. rugsėjo 21 d. suruošto literatūros, dainos ir muzikos vakaro programos dalyviai. Iš kairės (sėdi): V. Baltutis, skaitęs savo feljetoną; J. Stepanas — atkų pirmininkas; solistė J. Maželienė, kun. Pr. Vaseris, skaitęs savo apysaką; N. Masiulytė — šv. Kazimiero Liet. Parap. choro ir vyrų okteto vadovė; akt. G. Matulevičienė, vakaro so-

listas J. Rubas, pianistė R. Kubiliūtė; iš dešinės: Pr. Pusdešris, skaitęs savo eilėraščius, programos vadovas; rež. J. Gučius, apie K. Binkio "100-tą pavasarių" kalbėjęs; akt. B. Rainys, akt. J. Venslovavičius, akt. V. Ratkevičius, akt. N. Skidzevičius. Toliau — šv. Kazimiero liet. parap. choras. Foto A. Budrio

"NEWS DIGEST - INTERNATIONAL"

Jau daugiau kaip dešimtis metų Australijoje — Sydney mieste — yra leidžiamas politinis žurnalas anglų kalba — NEWS DIGEST-INTERNATIONAL. Jo pirmasis numeris pasirodė 1963 m. spalio mėn. Jį leidžia Tarptautinis Informacijų Centras (International Information Centre), kurio direktoriai yra abu lietuviai žurnalistai — J. Vėtekis ir J. P. Kedys. Žurnalas yra jų nuosavybė, kuriame talkininkauja ir jį remia apie 20 kitų tautybių. Per dešimtmetį žurnalas leidėjų pastangomis tapo ypač išpopuliarintas australų visuomenės tarpe, kurį šiuo metu prenumeruoja ir paremia visa eilė australų politikų, parlamento narių, aukštų dvasiškių ir įvairaus rango kariškių.

Žurnalas yra 68 psl. apimties ir išeina reguliariai kas trys mėnesiai.

NEWS DIGEST-INTERNATIONAL turi visą eilę savo atstovybių ir kituose laisvojo pasaulio kraštuose, o taip pat ir nemaža bendradarbių už Australijos ribų. Jis yra įsteigtas ir leidžiamas ne pelnui, nes visa jo administracija ir redakcija dirba nemokamai. Tai aiškos anti-bolševikinės kovos ginklas, kuris dažnai naudoja tokią medžiagą, kurios Vakarų pasaulio kasdieninėje spaudoje neužtiksimė. Kadangi jį leidžia ir redaguoja lietuviai, tai skaitytojai dažnai randa jo puslapiuose žinių apie Lietuvą ir lietuvių tautos dedamas išlaisvinimo pastangas.

Kadangi, kaip minėta, žurnalas yra politinis ir griežtai antikomunistinis, tai jo leidėjai sunkokai sudaro leidimui lėšas, nes biznierių vengia savo skelbimus dėti į politinę spaudą.

"N. D.-I." yra patartinas užsiprenumeruoti lietuviams dėl sekančių motyvų:

1) Prieaugančioji karta, kuri teskaito angliškai, jame gali rasti apščią patriotinės medžiagos apie Lietuvą ir apie mūsų tautos kovą dėl laisvės;

2) Vyresnieji tautiečiai, susidurdami su vietiniais gyventojais, turi gražios progos duoti jiems žurnalą pasiskaityti, supažindindami juos su mūsų tėvyne ir jos vargais.

NEWS DIGEST-INTERNATIONAL, P. O. Box 535, Parramatta, N. S. W., Australia.

V. V. S. "Ramovė" Sydnejaus sk. valdyba ir rev komisija 1974 m. kadencijai. — Stovi iš kairės: P. Zaremba, kult.ros ir parengimų vad., V. Augustinavičius, sekr., A. Skirka, pirm., P. Mikalauskas, vicep., Pr. Nagys, rev. kom. narys, ir "Dainos" choro pirm., A. Laukaitis, kasin.

"News Digest - International" žurnalo anglų kalba redaktoriai ir leidėjai. Iš kairės — žurnalistas J. Vėtekis, dešinėje — žurnalistas J. P. Kedys. Foto M. ir V. Vilkaičių

● A magazine in English "News Digest - International", published by Lithuanians.

SYDNĖJAUS LIETUVIŲ SPAUSTUVĖ

Mintis įsteigti Sydnejuje lietuvišką spaustuvę kilo lygiagrečiai su pirmojo lietuviško laikraščio "Mūsų Pastogė" pasirodymu. Spaustuvės steigimo pirmasis iniciatorius buvo lietuviybės išlaikymo veteranas Australijoje Antanas Baužė, kaip to laikraščio steigėjas ir leidėjas. Visuomenės pritarimas buvo didelis: rašytojai, žurnalistai ir kiti spaudos darbuotojai, bent moraliai, sumanymą stipriai rėmė.

Pradžioje spaustuvė buvo suorganizuota akciniais pagrindais, pavadinta MINTIS PTY. LTD. GENERAL PRINTERS, išnuomos reikalingos patalpos ir 1951 m. lapkr. 14 d. šioje spaustuvėje atspausstas pirmas darbas — "Mūsų Pastogė" 143-144 nr. Šio laikraščio du egz. atspausdinta auksinėmis raidėmis.

Pradžioje darbas ėjo sunkiai, nes nebuvo priyrusių darbininkų, reikėjo samdytis net aus-

ir St. Pačėsa, rev. kom. pirm.. (Nuotraukoje nėra rev. kom. nario A. Vinevičiaus).

Foto J. Šarkauskas

● Board members and executive officers of the Lith. Veterans Assoc. "Ramovė" in Sydney.

tralus darbininkus, nemokančius lietuvių kalbos. Atėjus į spaustuvę dirbti Pr. Nagiui ir V. Šopiui, ir išmokus darbo, reikalai pagerėjo.

1955 m., spaustuvės akcininkams sutinkant, Pr. Nagys visas akcijas atpirko ir naujais "Minties" spaustuvininkais liko Pranas ir Elena Nagiai. Naujieji savininkai pastatė spaustuvei reikiamas patalpas ir 1960 m. ten perkėlė, kur ir dabar spaustuvė veikia.

Iki šio laiko spaustuvė yra išleidusi į rinką 36 lietuviškus leidinius, — knygų, brošiūrų, neskaitant periodinių leidinių. Iš jų keturios knygos išleistos spaustuvės lėšomis: "Terra Australia", Australijos lietuvių poezijos rinkinys; "Šaulių Sąjungos istorija"; "Kur bėga Šešupė", A. Skirkos pasakojimų ir legendų knyga; "Australijos lietuvių kišeninis kalendorius 1956 m."

Šiuo laiku spaustuvės savininkais yra Pranas ir Elena Nagiai ir Zigmas Kyzelis.

LIETUVOS KARIUOMENĖS KŪRĖJŲ-SAVANORIŲ SĄJUNGOS SYDNEY SKYRIUS

Nemažas būrys buv. Lietuvos kariuomenės kūrėjų-savanorių atvyko ir į Australiją. Šiuo metu čia veikia du savanorių-kūrėjų skyriai: vienas jų vadinasi Australijos skyrius, kurio centras yra Sydnejuje, o antras veikia Perthe, Vakarų Australijoje. Visi rytų Australijos valstijose gyvenantieji savanoriai susibūrė į Sydnejaus skyrių, kuris buvo įsteigtas 1954 m. ats. plk. V. Šliogerio iniciatyva. Skyriui šiuo metu pirmininkauja ats. kpt. E. Migevičius.

LIETUVIŲ VETERANŲ S-GOS "RAMOVĖ" SYDNĖJAUS SKYRIUS

Skyrius įsteigtas 1956 m. lapkr. 23 d., iniciatorių grupei, ats. plk. V. Šliogeriui, ltn. N. Cininui, A. Baužai ir P. Zarembai sušaukus susirinkimą, kuriame dalyvavo 30 asmenų, buvusių Lietuvos kariuomenės karių, ir buvo išrinkta pirmoji skyriaus valdyba.

Nuo to laiko skyrius yra veiklus iki šios dienos ir turi 100 narių. Tradiciškai kas metai skyriaus valdyba rengia Dariaus ir Girėno ir Kariuomenės šventės minėjimus. Turi savo vėliavą, remia nelaimėje ir ligoje savo esančius narius.

Skyriaus veikloje yra nusiipelnę šie asmenys: Ilgametis skyriaus pirmininkas A. A. mjr. Simas Narušis ir ilgametis sk. pirm. Stasys Pačėsa, kuriam pirmininkaujant ir daugiausia jo pastangomis buvo įsigyta vėliava.

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ KATALIKŲ KULTŪROS DRAUGIJA

Vos tik atvykus į Australiją, dar emigrantų stovykloje Bathurste 1948 m. kun. J. Tamulio pastangomis buvo įsteigta Australijos Lietuvių Katalikų Šv. Kazimiero Draugija. Šios draugijos valdybos iniciatyva keletą metų buvo leidžiamas katalikiškos-tautinės minties mėnesinis žurnalas "Užuovėja". Tautiečiams iš stovyklos išvažinėjant ir persikeliant pastoviai gyventi į didesnius centrus, draugijos veikla buvo perkelta į Sydnėjų, kur 1953 m. ši draugija persiorganizavo į Australijos Lietuvių Katalikų Kultūros Draugiją, o leidžiamas žurnalas "Užuovėja" susijungė su Bendruomenės savaitraščiu "Mūsų Pastogė".

Šiuo laiku draugija apjungia Sydnėjaus lietuvių katalikus, remia katalikišką spaudą ir padeda katalikų bažnyčiai už geležinės uždangos.

SYDNEY ATEITININKAI SENDRAUGIAI

Sydney miesto Ateitininkų Sendraugių organizuota veikla pasireiškė 1954 m., kuomet nariais į būrelį įsirašė 21 asmuo. Metų bėgyje jų veikla plėtėsi ir narių skaičius kilo. Dvasios vadu nuo įsikūrimo iki šiol tebėra kun. P. Butkus.

Tai yra organizacija, kuri Sydnėjaus lietuvių bendruomenei davė didžiausią procentą grynai lietuviškų šeimų, kurių skaičius iki šio laiko prašoko 30 porų. Tačiau ir vedę ateitininkai nepasitraukė iš visuomeninės veiklos, aktyviai dalyvauja įvairiose valdybose, choruose, savaitgalio mokykloje ir kt.

At-kams sendraugiams šiuo metu vadovauja E. Lašaitis.

LIET. ŽURNALISTŲ S-GOS SYDNEY SK.

L. Ž. S-gos centro valdybos paraginti, Sydnėje gyvenantieji ir aktyviai pasireiškiantieji spaudoje žurnalistai, 1970 m. susiorganizavo į Sydnėjaus žurnalistų skyrių, kurį centro valdyba patvirtino tuo laiku kaip centrinį skyrių Australijoje.

Daroma pastangų panašius skyrius suorganizuoti Melbourne ir Adelaidėje.

Be narių, aktyviai spaudoje reiškiasi ir šie Sydnėje gyvenantieji žurnalistai: E. Jonaitienė, L. Karvelis, V. Šliogeris, dr. A. Mauragis, A. Laukaitis ir E. Saudargienė.

Skyriaus valdybą šiuo laiku sudaro: A. Skirka — pirmininkas, J. P. Kedys — sekretorius, A. Kramilius — išdininkas.

Adelaidės Lietuvių Kat. Moterų dr-jos suruošto XIV dainos, muzikos ir humoro "Šiupinio" programos dalyviai. Iš kairės (sėdi): N. Masiulytė, vyrų kvarteto vad.; lėlės šokį šokusi R. Varnaitė; programos pravedėjas V. Opulskis; šokyje dalyvavusi A. Baltutytė; draugijos pirm. T. Gasiūnienė; akordeonistas E. Jucius. Stovi: akt. A. Gutis, akt. G. Matulevičienė, dviejų suvaidintų scenos vaizdų autorius P. Pusdešris; dainininkė B. Budrienė, akt. ir dainininkas J. Neverauskas, artistė K. Vanagienė; kupletistai J. ir A. Miliauskai; feljeoną skaitęs V. Baltutis, akt. N. Skidzevičius, akt. B. Rainys, dainininkai J. Baranauskas ir J. Jaunutis, deklamatorius L. Pakalnis, gitaristas K. Bagušauskas ir scenos apšvietėjas V. Vosylius.

Foto A. Budrio

Canberros lietuvių choras "Aušra"; dirigentas Pranas Darius. Foto V. Vilkaitis

● "Aušra" choras, Canberra, Australia.

SOCIALINĖS GLOBOS MOTERŲ DR-JA

Draugija veikia jau apie 20 metų ir yra kaip šalpos organizacija įregistruota vietos valdžios įstaigose.

Draugijos narės lanko sergančius tautiečius ligoninėse ir namuose, juos šelpia, padeda į nelaimę patekusiems.

Bene didžiausias ir reikšmingiausias draugijos atliktas darbas, tai išsirūpinimas iš valdžios reikalingo nemažo daržo sklypo labai gražioje ir sveikoje gyvenimo aplinkumoje Engadine ir ten įkūrimas mūsų seneliams gyvenvietės, pavadintos LIETUVIŠKA SODYBA. Iki šio laiko yra pastatyta ir jau apgyvendinta šeši namai, kiekvienas iš dviejų butų.

Dabar ruošiamasi statyti sodybos administracijai bei gyventojų bendram poilsiui pastatą.

Draugijai ilgus metus vadovauja ir neša daugiausia rūpesčių ir darbo, Škotijoje gimusi lietuvė, dar prieš II pasaulinį karą su šeima atvykusi į Australiją Ona Baužienė.

CANBERROS APYLINKĖ

Canberra yra Australijos Federalinės valdžios sostinė. Nuolat vis augantis, modernus miestas, turi savo skirtingą įstatymais teritoriją, N. S. W. valstijos ribose.

Lietuvių čia gyvena apie 200 ir dirba daugiausia įvairiose valdžios įstaigose. Visi yra iškūrę gražiai ir ekonomiškai jaučiasi gerai. Tautiniai ir kultūriniai, veikimas visą laiką yra gyvas ir judrus.

Apylinkė viena iš pirmųjų, dirbdami talkos būdu savaitgaliais, pasistatė savo bendrus namus — klubą. Turi mišrų chorą "Aušrą", kuriam visą laiką vadovauja muz. Pr. Darius. Veičia tautinių šokių grupė, sporto klubas "Vilkas" ir savaitgalio mokykla.

LIETUVIŲ GYDYTOJŲ S-GOS skyrius

Skyriui priklauso visi Sydnėjaus ir N. S. W. valstijoje gyvenantieji ir savo profesijoje dirbantieji lietuviai medicinos ir dantų gydytojai, virš 20 asmenų.

Paskutiniu laiku skyrius remia spaudą, skirdamas tam tikras sumas literatūros premijų reikalams.

Skyriui pirmininkauja dr. I. Venclovas.

LIETUVIŲ INŽINIERIŲ S-GOS SKYRIUS

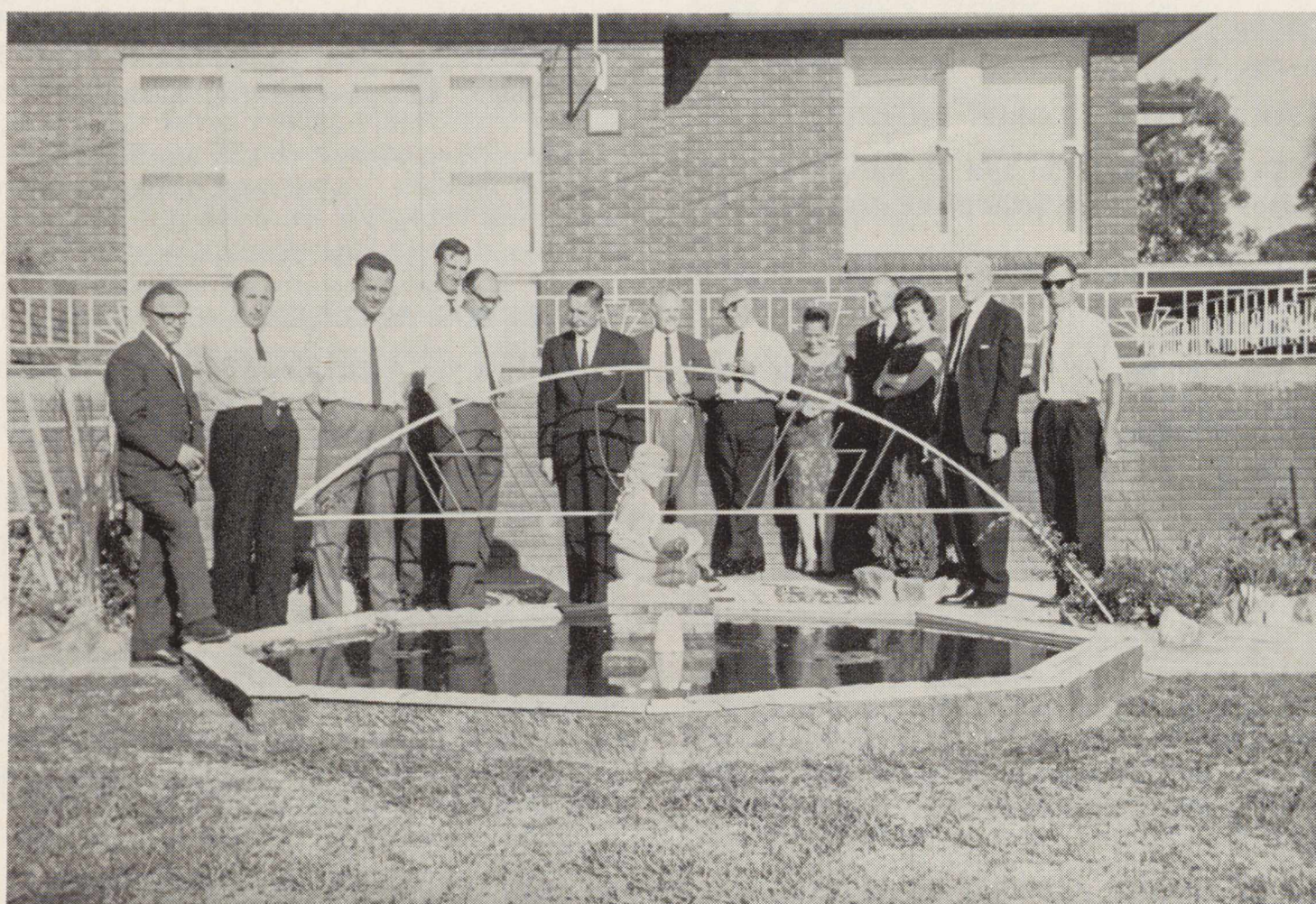
Skyrius veikia jau virš 20 metų ir jam priklauso Sydnėje gyvenantieji apie 20 lietuvių inžinierių.

Šiuo metu skyriui pirmininkauja inž. Iz. Jonaitis.

Pirmoji Australijos lietuvių kunigų konferencija, Tautinio Eucharistinio kongreso metu, kurioje buvo sudarytas Australijos lietuvių kunigų sekretoriatas ir jo vadovu išrinktas kun. Petras Butkus, kuris šias pareigas eina iki šio laiko. — Sėdi iš kairės: kun. P. Butkus, kun. J. Kungys, kun. dr. P. Jatulis, kun. Pr. Vaseris, kun. dr. P. Bačinskas ir kun. St. Gaidelis, S.J.

● The first Conference of Lithuanian Clergymen in Australia, convened during the National Eucharist Congress, has established a Secretariat of Lithuanian Priests.

Sydnėjaus Lietuvių "Plunksnos" klubo nariai vienos popietės metu prie A Skirkos namo. Iš kairės stovi: rašyt. V. Kazokas, poetas J. A. Jūragis, žurn. A. Laukaitis, V. Šliogeris, aktor. S. Skorulis, muz. K. Kavaliauskas, dr. A. Mauragis, poetas A. Gasiūnas, A. Skirkienė, teisin. L. Karvelis, rašyt. A. Lukšytė, pulk. V. Šliogeris ir rašyt. A. Skirka.

● A meeting of the Lithuanian PEN (Plunksna) club members in Sydney, Australia.

* ☆ *

A. L. K. Federacijos atstovų suvažiavimo proga 1973 m. gruodžio 29 d. Adelaidėje įvykusio Kat. Centro salėje Literatūros, Dainos ir šokio vakaro dalyviai. — Stovi iš kairės: Pr. Pusdešris, vakaro šeimininkas, pravedęs progą, E. Varnienė, poetė M. Malakūnienė, poetas J. Mikštas, O. Stimburienė, A. Skirka, šokėjai — R. Smaliorytė ir A. Ilyn, R. Plokštytė, dr. A. Stepanas, N. Skidzevičius, R. Kubiliūtė, solistas P. Rūtenis, V. Baltutis; kalba Fed. vald. pirm. V. Laukaitis.

● The Congress of the Australian Lithuanian Catholic Federation (Adelaide, Dec. 29, 1973) was concluded with an artistic program and dance.

Talkos komitetas ruošia planus 1975 m. gegužės mėn. įvyksiančiam Lituanistikos Instituto suvažiavimui. Iš kairės: V. Rociūnas, J. Malskis, dr. R. Šilbajoris, S. Barzdukas, J. Stempužis, K. Žiedonis.

● A committee to launch the convention of the Institute of Lituanistics of May 1975 is already making its preparations.

Foto V. Bacevičius

“Dirvos” metiniame baliuje programą atlieka Clevelando Vyrų oktetas, vadovaujamas muz. R. Bicko.

Foto V. Bacevičius

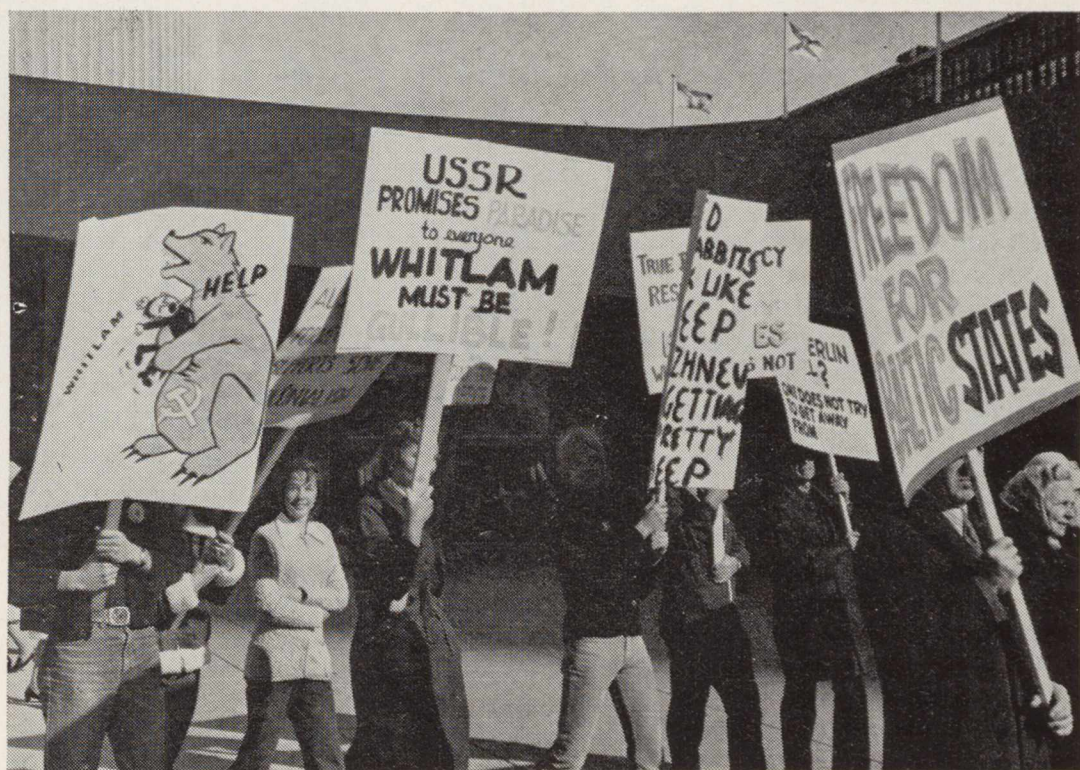
● “Dirva,” the Lith. National Newspaper, published in Cleveland, Ohio, held its annual banquet: vocal octet provided the entertainment.

Pabaltiečių demonstracijose prieš Australiją ir N. Zelandiją Chicagoje 1974 m. rugsėjo 7 d. Illinois kongresm. Hanrahan, dr. K. Bobelis, latvių atstovas ir demonstracijų pranešėjas J. Jasaitis.

Foto R. Kasparas

● Chicago witnesses demonstrations against governments of Australia and New Zealand for their pro-soviet and anti-Baltic gestures.

Kanados pabaltiečiai demonstruoja Toronto miesto rotušėje prieš Australijos ir N. Zelandijos vyriausybės Pabaltijo pripažinimą rusams.

● The decision of Australia and New Zealand to recognize Soviet incorporation of the Baltic States has caused demonstrations in Canada (Toronto) too.

VEIDAI IR VAIZDAI

Rochesterio “Dainavos” skautų-čių vietininkijos 25 m. sukakties šventėje programą atlieka Toronto šokėjai “Gintaras”.

● Lith. dancer group “Gintaras” of Toronto, Canada, comes to perform at the 25th anniversary of the Rochester, N. Y., Scout division “Dainava”.

Rochesterio skautų v-jos 25 metų sukakties proga gautas adresas įteikiamas skt. S. Ilgūnui; įteikia vyr. skautė L. Lelienė.

Toliau stovi vyr. sk. S. Č. Kil-

nus ps. V. Zmuidzinai, vyr. sktn. L. Milukienė ir skautės.

● Leaders of Lith. Scouts attend ceremonies of the Rochester, N. Y. local's 25th anniversary festivities.

Spalio 13 d. Detroito organizacijų komitetas Detroito Lietuvių namuose surengė Lietuviškos spaudos atgavimo 70 metų sukakties minėjimą.

Iškilmės atidarė minėjimui ruošti komiteto pirm. A. Musteikis; in-

vokaciją skaitė kun. K. Simaitis, paskaitą skaitė prof. A. Augustinavičienė iš Clevelando. Meninę dalį atliko Detroito Moterų ansamblis, vad. muz. St. Sližio. Spaudos draudimo laikų parodą tvarkė Algirdas Vokietaitis.

Minėjime kalba JAV LB Krašto vald. pirm. J. Gaila. Prof. A. Augustinavičienė. Prenumeratos rinkėjai: J. Juškaitė ir M. Stonys.

● A committee of Lithuanian organization in Detroit sponsored a commemoration of recovery 70 years ago, from Tsarist Russia of Lithuanians' rights to publish in national language and Roman alphabet.

Solistė Janina Čekanauskienė spalio 19 d. buvo pakviesta atlikti dalį meninės programos "Women's International Club" 25 metų sukakties minėjime, Glendale, Calif. Ji padainavo 3 lietuvių kompozitorių dainas: A. Kačanausko Pradalgiuos ir B. Budriūno Mano meilė ir šauksmas. Jai akomponavo komp. B. Budriūnas.

Solistė buvo labai šiltai priimta, ypatingai daug dėmesio sukėlė savo interpretacija Budriūno šauksmas. Dainas trumpai apibūdino V. Čekanauskas, kuris šiam klubui yra iš ankščiau žinomas kaip paskaitininkas, kalbėjęs apie Lietuvą, jos istoriją ir dabartinę padėtį.

Šis klubas yra padalinys American Association of University Women, kuriam priklauso ir keletas lietuvių miestų. Ypač aktyvi yra E. Vilimienė, kurios pastangomis Lietuvos vardas ir menas buvo sėkmingai pristatyti platesnei amerikiečių visuomenei.

Šiaurės Amerikos Lietuvių Studentų Sąjungos 1974 metų suvažiavimas įvyks lapkričio 28-30 dienomis Toronte, Royal York viešbutyje.

Jau sutiko dr. Ilona Maziliauskienė skaityti paskaitą, ir laukiami atsakymai dar iš keletos kitų.

Lapkr. 28 bus susipažinimo vakaras; lapkr. 29 — jaunimo šokiai; lapkr. 30 — iškilmingas balius. Baliaus programoje A. Baronas pažadėjo skaityti savo poezijos. Taip pat sutiko dalyvauti Toronto miesto burmistras Crombie.

Dalyviams trijų dienų programa (registracija, paskaitos ir vakarinė programa) kainuoja \$20.

Smulkesnės informacijos bus paskelbtos vėliau spaudoje ir žiniaraščiuose.

Pasaulio Lietuvių Jaunimo Trečiojo Kongreso Komiteto

P A R E I Š K I M A S

Argentinos, Brazilijos ir Urugvajaus lietuvių jau pusšimtį metų jungia glaudūs ryšiai, išreiškiami ir pagyvinami Pietų Amerikos lietuvių kongresais, bendromis stovyklomis, kultūrinėmis kelionėmis bei svečiavimais. Gyvendami panašiose kultūrinėse ir socialinėse sąlygose ir turėdami panašią istoriją, šių kraštų lietuvių ypatingu būdu vieni kitiems artimi ir vieni kitiems reikalingi.

Artimiau bendradarbiauti ir bendrauti mus skatina 1975 m. gruodžio mėn. — 1976 m. sausio mėn. paskelbtas III-sis Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresas, į kurį sušaukti šimtai lietuvių iš keliolikos kraštų ir keturių žemynų.

Šis jaunimo kongresas pirmą kartą suteiks progą kitų šalių lietuviams plačiau ir giliau pažinti Pietų Ameriką, jos grožį, kultūrą, gyvenimą ir šių kraštų lietuvių bendruomenes, įstaigas, organizacijas, veiklą, jaunimą ir šeimas. Ir pirmą kartą Argentinos, Brazilijos ir Urugvajaus lietuvių išsamiau parodys, ką per 50 imigracijos metų yra atlikę, sukūrę, pasiekę, ko dabar ciekia, siejasi ir stengiasi. O užmegsti tarpusavio ryšiai bei paties kongreso pergyvenimai sustiprins ir pagyvens mūsų veiklą ir draugystę. Kongresas ir vėl pakartos mums ir pasauliui, kad išeivijos lietuvių troškta ir siekia savo tėvų žemei laisvės, nepriklausomybės ir kultūrinės gyvybės.

Kadangi kongresas yra didelio masto renginys, jį ruošti, remti ir jame dalyvauti turi visa Argentinos, Brazilijos ir Urugvajaus lietuvių visuomenė, ypatingai jaunimas ir tie, kuriems rūpi lietuvių tautos ateitis. Pats jaunimas, užaugęs čia, reika-

lingas talkos iš tų, kurie daug metų veikia ir kuriuos su Lietuva riša gyvi ryšiai savam kraštui. Reikalinga kiekvieno asmens, kiekvienos šeimos, visų organizacijų, įstaigų ir apylinkių talka, parama, pasiūlymai ir darbai nuo pat šios dienos. Lietuviai vieni kitus kviečia ir traukia į bendrą darbą visų labui, juk lietuvis lietuvių brolis ir sesuo, ir visi esame tos pačios tautos vakai, išeivijoje sudarydami vieningą Pasaulio Lietuvių Bendruomenę, kuri į šį kongresą kviečia, ruošia ir vykdo.

Jaunimo vardu nuoširdžiai dėkojame visiems jau dirbantiems kongreso ruošos darbus ir tiems, kurie prisidės prie jo darbų ir jame dalyvaus.

Pasaulio lietuvių jaunimo III-jo kongreso komitetas —

Argentinoje: Nelida Zavickaitė, Jonas Baltrūnas, Jonas Mikalonis, Viktoras Barzdžius;

Brazilijoje: Antanas Saulaitis, Elena Bareišytė, Teresė Jocyte, Jonas Lukoševičius;

Urugvajuje: Birutė Mačanskienė, Romas Mačanskas, Juozas Petruškevičius, Rikardas Geležauskas, Edmundas Andriuškevičius. 1974. VII. 21.

APPRECIATED GIFTS

for Weddings, Anniversaries, Birthdays and other occasions are handwoven Lithuanian design runners, tablecloths, sashes or neckties.

Also the authentic Lithuanian Shrines and Dolls, or Lithuanian Records and Books make unusual and lovely gifts, —

obtainable at the Lithuanian Days Publishers 4364 Sunset Blvd., Hollywood, Cal. Tel. 664-2010

NAUJOS KNYGOS

Atsiųsta paminėti

Br. Raila, **Paguoda**. Akimirksnių kronikos. II dalis. Nidos knygų klubo leid. Viršelį piešė K. Jezerskas. 374 psl. Kaina \$5.

Telpa 5 akimirksnių kronikos: Apie virpančią gyvybę, Moterys, moterys, Dabarties iškarpa, Raketos susprogdinimas, Rauda apie Aistį.

Pranas Dom. Girdžius, **Tos pačios motinos sūnūs**. Trys graudulingi esiai apie Kr. Donelaitį, apie A. Strazdelį ir apie A. Mickevičių. Lietuviškos knygos klubo leidinys. 1974. 171 psl. Aplankas V. Virkau. Kaina \$4.

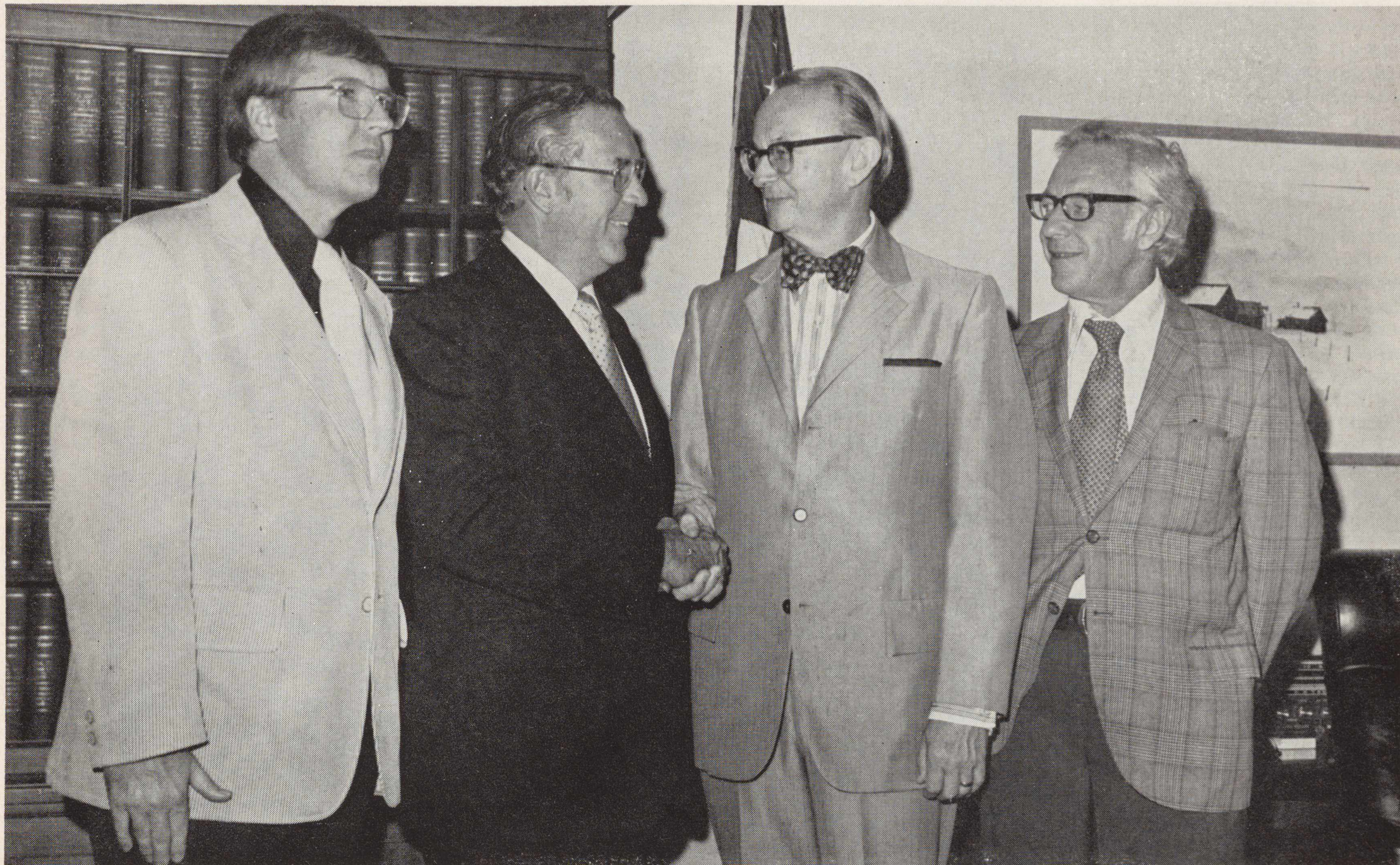
Lietuva, Filatelistų žurnalas. 1974 Nr. 1(159). Žurnalas apima filateliją, numizmatiką, istorinę lituanistiką ir kitas artimas sritis. Gausiai iliustruotas. Red. L. Kairys, red. kolegija: A. Bernotas, J. Dainauskas, L. Kairys, J. Kreivėnas, Br. Kviklys ir J. Žygas. Administratorius K. Rožanskas, 6941 S. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60632. Prenumerata metams \$5. Išeina 4 kartus per metus.

Lietuvių kalbos žodynas. Mokyklai ir namams. Redagavo A. Klimas ir S. Barzdukas. Iliustravo Z. Sodeikienė JAV LB švietimo Tarybos leidinys, 1974. 200 psl. Kietais viršeliais kaina \$6. Žodyno leidimą parėmė Liet. Fondas.

Mano žodynas. Daugiau kaip 1400 pavadinimų lietuvių ir anglų kalbomis. Spalvotos iliustracijos. Didelio formato, kietais viršeliais, kaina \$5. JAV LB švietimo Tarybos aprobuotas leidinys jaunesniesiems mokiniams.

Gaunama adresu: A. Kareiva, 7030 S. Rockwell St., Chicago, Ill. 60629 ir pas platintojus.

Sietynas. Nr. 1. Ruduo. 1974. Suaugusių žmonių periodinis (žadantis išeiti 4 kartus per metus — metų sezonais) leidinys. 32 psl. Kaina \$1. Metams \$4. Red. Pr. Enskaitis. Leidžia "Rūtos" leidykla: 373 Charlton Ave., W. Hamilton, Ont. L8P 2E6 Canada.

Estu atstovas Heeiki Leesment dēkoja kongreso nariui Frank Horton (II iš kairės) už pravedimą kongrese probaltiškų rezoliucijų.

● Hon. Frank Horton (2nd from left), Rep. from Rochester, N. Y., is extended apprecia-

tion by Heeiki Leesment (Estonian American Council, Inc) for the Congressman's leadership in promoting pro-Baltic resolutions.

Flanking them are: Edward J. Sumanas (left), public relations director of the Joint Baltic American Committee, Rockville, Md, and Gunnars Meierovics of the Latvian Association of the USA.

PRESIDENT, SENATORS, CONGRESMEN – TO LITHUANIANS

Among the most active Lithuanian movements in the USA is the Lithuanian American Council, working for the Lithuania's freedom for 35 years.

Each fifth year the Lithuanian American Council organizes Lithuanian American Congress. Such a congress was held on September 29-29, this year, in Chicago. It was a great success. There were 638 participants from all over the USA. In their lectures and speeches Dr. K. Bobelis, Prof. B. Kaslas, Prof. R. Friedlander, Right Rev. J. Balkūnas, A. Rudis, J. Jasaitytė, L. Šimutis, Rev. J. Prunskis and many others stressed that Lithuania at the present is a victim of Soviet colonialism. Lithuania has the right of self determination and already in 1918 expressed an unchangeable will to live as a free and independent state. During the Congress protest was expressed against religious persecution in Lithuania, against offenses of human rights or the people of Lithuania.

It is important to note, that about 200 USA Governors, Mayors, Senators and Members of the USA Congress were members of the honorary committee of this Lithuanian Congress and have sent their greetings.

Even the President of the USA, Gerald R. Ford, at that time yet Vice-President, wrote:

"It is most appropriate that the representatives of the Americans of Lithuanian descent whose traditions and cultural achievement have enriched our country meet to insure that those traditions and achievements continue.

"The courage and desire for freedom which the Lithuanian people have exhibited through their long history is truly admirable".

We could quote some excerpts from the letters of the USA Senators and Members of the Congress to the Lithuanian American Council:

Hon. William Proxmire: My support of the Lithuanian American Congress was a welcome privilege. You have my every good wish for the success of this important event.

Hon. Thomas E. Morgan: I know that your meetings will effectively focus attention on the culture of the Lithuanian people, and I wish you every success in your endeavors.

Continued next page

LIETUVIŲ
DIENOS
LITHUANIAN DAYS

NOVEMBER

1974

LITHUANIAN DAYS, NOVEMBER, 1974

Hon. Senator Roman L. Hruska (Rep. Nebr.) Am Lietuvių Kongrese Chicagoje. Foto P. Maleta

● Roman L. Hruska (Senator Rep. — Nebr.) delivered the address at the banquet of the 8th Congress of American Lithuanians in Chicago.

PRESIDENT, SENATORS...

Continued from page 19

Hon. Robert Taft, Jr.: Let us hope that we will see the day when a homeland will be restored to the Lithuanian people.

Hon. Jacob K. Javits: I have long been deeply concerned about the plight of the citizen of the Captive Nations. Freedom loving people in the United States and throughout the world can never forget — nor can I — the denial of fundamental human rights and aspirations for self-determination that continue throughout the captive nations.

Hon. Charles H. Percy: I have not forgotten — nor will I forget — the people of Lithuania, Latvia and Estonia. My voice will continue to be heard on their behalf.

Hon. John Sparkman: I have been proud to join my colleagues in the Senate and the Lithuanian community of this country in honoring the spirit and determination of these captive people.

Hon. Mario Biaggi: I have spoken

out on behalf of the restoration of Lithuanian independence, and will continue to do so until the situation is rectified.

Hon. James H. Quillen: Your dedication and enthusiasm in assembling such Congress for the purpose of keeping alive Lithuania's culture and seeking restoration of its independence are a great inspiration to all nations, and you are to be commended for your unfaltering loyalty and devotion to the country of Lithuania, which you so proudly represent.

Hon. James A. Burke: When I reflect on the meaning of our own independence, I remember national independence and self determination are just as precious to the enslaved Baltic states.

Irving L. Lewin, the director of a radio station in Hammond, Ind.: The Lithuanians, more than any other group have been in the forefront as a bulwark against communist expansion — anything I can ever do to help will be done.

Hon. Roman L. Hruska: The

žurnalistas Murray Seeger, Los Angeles Times Washingtono biuro vadovas, Amerikos Lietuvių Kongrese Chicagije.

M. Seeger, būdamas Maskvoje, parašė ir išspausdino eilę rašinių apie Pabaltijo valstybes — Lietuvą, Latviją ir Estiją, labai suprasdamas jų padėtį. už tai jis susilaukė palankaus pabaltiečių įvertinimo; Los Angeles mieste pabaltiečiai turėjo su juo pietus, pokalbį ir apdovanojimą.

● Murray Seeger, of Los Angeles Times, was honored for his skilled work of soviet news reporting from Moscow, where he headed the daily's bureau.

Saturday evening program (at the banquet) was terrific. Certainly, its spirit and its essence was embodied in the Mistress of Ceremonies (Miss Rūta Lee Kilmonis). She is a marvelous and most impressive personality. One could just feel the sense of pride and happiness in the entire assembly at having her there as a symbol of the better things which can be achieved with talent, perseverance, and the characteristics of a wondrous nationality. The wide geographical representation as well the impressive attainment records of so many of the people present struck me with great emphasis. This is to wish your organization continued success and longlife."

J. Prunskis

AMERICAN LITHUANIAN COUNCIL, INC.

"Soon after the occupation of Lithuania by the Soviets in June of 1940 the people of Lithuanian descent (in USA) united their efforts to restore the freedom and rights of the Lithuanian nation. They were greatly encouraged by the memorable statement of July 23, 1940, by Acting Secretary of State Sumnit Welles which constitutes the cornerstone of the American policy with respect to the Baltic States."

"The 10th day of August, 1940, is regarded as the official date of formation of the A. L. C. Oct 15, 1940, late President Franklin D. Roosevelt granted an audience at the White House to a Lithuanian delegation... The President then expressed his firm belief that Lithuania shall be free again and

Continued on p.22

THE TRIUMPH OF ART

From the novel "Artist's Wife" by Juozas Tininis

(Continued)

CHAPTER XXIV

I had been busily painting and soon found myself with sixty canvases ready to exhibit. I couldn't put it off any longer. So I found a small gallery in Sydney and announced my showing in the Lithuanian newspaper. An item on the event appears in the Australian press too. In addition I send a short notice to Andrius Daugvilas in Katoomba where Moira and I had spent our honeymoon a year ago.

My friends were all intensely interested and helpful. We printed a catalog next with the name of every painting listed. Youzie Vingytė offered to distribute the catalogs and to collect the three shilling admittance fee. I also entrusted her with selling the paintings.

On opening day, a Saturday, the gallery was crowded with over a hundred people. Many of them were the Lithuanians with whom I traveled to this fine, exotic country on the big boat and who had lived with me at the barracks; others I had come to know here at our theatrical gatherings. Everyone was congratulating me on producing so much in so little time. My good friend Antanas, who had toasted Arūnas-Bobby at the Christening, made an introductory address in English intended particularly for the Australian guests. He explained, in a very articulate manner, the distinctions between conservative and modern schools and touched on abstract painting as well. He discussed briefly some of my better paintings: "Nymph on the Rock," "Bird of Time," "Sea Bottom," "Lakeshore Grove," and "Blue Mountains". I noticed that the men were all gathered at the "Nymph on the Rock", gazing at the picture admiringly. The women stayed away from it. Was it their envy, a sense of inferiority of appearance? Since I was very proud of this particular canvas, I was happy to hear the viewers' remarks about it. Even Antanas could not keep his eyes from it. "Did she really pose like that for you?", — he wanted to know.

— Or course. Why do you ask?

— Oh, just curious, — he said.

— Her body is exceptionally beautiful.

— That's why I immortalized her. Not every artist is lucky enough to have such a beautiful model.

— Well, — Antanas smiled, — maybe Virginia Mayo might compare with her. I heard a priest say that the beauty of Virginia Mayo is

proof of God's existence.

Just then a middle-aged man with a short beard interrupted our conversation:

— Excuse me, I am also an artist. I would like to know the name of the model who posed for "Nymph on the Rock".

— She is my wife, — I said proudly. — And she only poses for me.

— Excuse me, — he said, and moved away, quickly, somewhat embarrassed.

Among the guests was a certain Lithuanian named Vincas Slenys who had been on the ship with me. He had married a German wife before emigrating to Australia. We seem to have much to talk about. I asked him how he was getting along in this strange new country.

— Very well, indeed, — he replied, — especially my wife. She already has a lover.

— What! — I said, — aren't you doing anything about it?

— I can't catch him, — he said. — If I ever do... well if you are told one day that I am in jail, you'll know that I killed my wife's lover.

— Why don't you just divorce her? That's better than going behind bars.

— I love her too much to divorce her, — he said sadly.

I nodded.

— Oh, the trouble that love gets you into.

— What about you, Algis? — he said then. — Are you married?

— Oh yes, very much so. With an Australian girl.

— I never thought you would take a foreigner for your wife.

— I couldn't help myself, — I said. — It was love at first sight. Here, I'll show you, what she looks like, and then you'll understand. Why, you have married a foreigner too!

— That was a mistake.

I led him over to the portrait of Moira first and then to "Nymph on the Rock", where a crowd was still gathered. Vincas' remarks concerning his wife's infidelity were still bothering me.

— My, what a beautiful demon, — he exclaimed admiringly. — Of course my Bavarian girl is just as good-looking, I think.

I left him gazing with the others at the painting and walked over to where Youzie was sitting at the entrance booth, greeting the arriving guests with her pleasant smile.

— How many pictures have you sold, Youzie?

— Three, — she answered. — And many people want to buy "Nymph on the Rock", "Bird of Time" and "Sea Bottom". What a pity you're not selling them.

— They are my very soul. I could not part with them.

Just then Andrius Daugvilas came into the gallery and picked up a catalog from Youzie. I introduced them.

— My, what a large crowd you have here, — he said.

— I didn't expect it to be so successful, either, — I replied.

— Where is that "Blue Mountains" of mine?

— Over here.

We walked over to the painting.

He was greatly appreciative of the "Bird of Time" and "Sea Bottom" too. We started talking about his hotel at Katoomba, which was doing good business, it appeared.

— Is that fellow from Texas still there? — I asked.

— No, he finally left, — he paused. — And my wife went with him.

— How could such a thing happen? — I asked in surprise.

— I don't know, — he answered. — Those things happen all the time. I'd rather not talk about it.

At that moment Antanas came up and entered the conversation with the hotel owner. So I moved off toward Youzie once again.

— Congratulations, Algis, — she greeted me, — I just sold the eighth painting.

— Hooray! — I said.

Then she became serious.

— How is Moira, Algis?

— So-so, — I said.

— Just as I thought, — Youzie said sympathetically, — you don't look as happy as you used to.

— Family life is a lot more troublesome than bachelor life, — I said. — And what about yourself, Youzie? Don't you have any special friend?

She looked sadly at me.

— I feel lonely much of the time. Antanas would like to take me to concerts and the beach, but strangely enough, while I like him, I don't feel any less lonely with him. — She paused and looked at me intently. — My heart is with some one else, I'm afraid.

I knew without asking any more questions who it was that she longed for. It was I. Yet I was married, I told myself, and could do nothing about banishing the shadows of loneliness from her face, no matter how difficult it was for me to listen to the complaints of such a fine girl.

At about six the guests began to leave the gallery, and soon no one was left. I felt elated that my very

first exhibition had been such a great success. Twelve paintings sold — bought by wealthy and influential Australians. Soon I would have a reputation as an established artist. I presented "Palm Beach" to Antanas as a gift in gratitude for all he had done for me and "Lilac Shrub" to Youzie for her generous assistance. It was her favorite painting, she had told me, so it might aid in comforting her somewhat in her loneliness. "Blue Mountains", of course, went to the Katoomba hotel keeper. And a "Pagan Sanctuary" — to the Saint Patrick Church rector who had given publicity to my exhibition. Now I was ready to celebrate. Antanas, Youzie and I went to one of Sydney's distinguished cafe's and had a bite there. I flattered myself of having entered upon a pathway of success.

Upon coming home that night on the tram, after we all had parted, I was thinking of the pleasant news I would break to Moira about the fine results of my very first exhibit. As I entered the parlor, however, my mood vanished, for I smelled the pungent aroma of Arabian tobacco. It reminded me of Henry Bell, who smoked constantly while we were pearl-fishing in Broome.

— Moira, — I said at once, — are you seeing Henry Bell again?

She pretended to be surprised.

— Who? Oh... Henry Bell, why of course not. Why do you ask?

— I smell his tobacco.

— He was here today, to see Arūnas-Bobby.

— Have you forgotten that he tried to buy you for a piece of gold in Kalgoorly?

— No. But I have forgiven him. It's senseless to go on hating someone even for a greater mistake than that.

— Moira, — I said, emphasizing each word as I spoke, — I'll kill him like a dog if he ever dare set foot in this house again. For any reason.

— Even for wanting to see my baby! That is not a crime punishable with death.

Fortunately, the child started crying just then and Moira hurried into the bedroom to see to him. How did Henry Bell know I wouldn't be home today, I wondered. Only one way — Moira must have told him. My doubts about my wife's faithfulness were now turning into certainty.

From the Lithuanian
translated
by A. Milukas

AMERICAN LITH. COUNCIL...

Continued from page 20
praised the efforts of Lithuanian Americans to help achieve this end. His words were a great inspiration to the Lithuanian Americans."

Thus introduces Leonardas Šimutis the English section of his account (Chicago, 1971) of "The Lithuanian American Council 30 Years Struggle for the Liberation of Lithuania, 1940-1970" (p. 482).

Many other glimpses of renewed American inspiration can be obtained perusing this book, the history of the A. L. C. organization alone: the continuity of support for the Baltic cause by the American Presidents thenceforward, by its Congressionals leaders, members Secretaries of State. And finally on the dedicated work of the Lithuanians abroad, as well as their organizations and activities, leading up to the present 8th Congress of American Lithuanians in Chicago ganizations; of activities, leading (See also front cover story and Lithuanian section of this issue, pages 4, 5, 6 and 7).

The eminent Lithuanian painter

JONAS RIMŠA,

of Santa Monica, Calif., who had reached his 70th anniversary last year, was then obliged owing to deteriorated health to refuse the invitation of St. Francis Xavier University in Sucre, Bolivia, to lead its Faculty or Art.

In recognition of the artist's services (see Lith. Days, Oct. 1972) the University has conferred upon Jonas Rimša the title of its honorary professor. Additionally a large exhibition of the artist's paintings is being organized by his friends and scholars of yore, in La Paz, capital of Bolivia.

Paintings of J. Rimša are owned by the country's President, the capital's municipality and many private individuals and institutions.

MARY HAMROCK

PIERCE — HAMROCK

MORTUARY

921 Venice Blvd.

Los Angeles, Calif.

Phone: Richmond 9-6091

Administracija rašo —

SKAITYTOJAI, PARĖMĘ "LIETUVIŲ DIENAS", ĮSIGYDAMI LAIMĖJIMŲ BILJETĖLIŲ IR ATSIŪSDAMI AUKŲ:

Tęsinys iš praėjusio nr.

CONNECTICUT ..

Antanina Budzinskas, K. Žilinskas, J. Banionis, P. Karosas, Rev. Z. A. Smilga, J. Šiugžda, M. Woluns, G. Kazlauskas, Sisters of Im. Conception, Rev. V. Balčiūnas, Rev. V. Cukuras, M. Petrauskienė.

MASSACHUSETTS —

A. Stepulionis, A. Puskepalaitis, Rev. J. Steponaitis, E. Ribokienė, St. Lušys, A. Krišniukėnas, I. Ulpa, G. Eppney, Ald. Andrišis, M. M. Gann, J. Nogelo, O. Ivaškienė, J. Varnas, L. L. Švelnis, P. Bliumas.

MARYLAND —

V. Vaškys, A. S. Leonas, Urban's Photo studio, A. Vaičiulaitis, Angela Diffendal, A. Radžius, J. Vitėnas, Rev. A. Dranginis, Rt. Rev. L. Mendelis, E. A. Ross, V. Rutelionis, A. Aistis, E. Pakulis, A. Kudirka.

Ar domiesi gyvenimu Los Angelėse ir visoje Kalifornijoje bei Amerikos Vakaruose?

Užsisakyk metams Los Angeles mieste leidžiamą laikraštį "Amerikos Lietuviai Vakaruose".

Prenumerata metams \$3.00

Adr.: 4366 Sunset Blvd., Los Angeles, Calif. 90029

Susipažinti siunčiame nemokamai.

PAJAMŲ MOKESČIŲ

(Income Tax)

patarnavimo reikalais kreipkitės į ANTANĄ SKIRIŲ — telefonu NO 4-2919.

A. Skirius jau virš 20 metų dirba šioje srityje ir yra tarnavęs Treasury Dept., Internal Revenue Service įstaigoje (San Francisco, Calif.) ketletą metų.

Dėl laiko prašoma iš anksto susitarti telefonu Skambinti: NO 4-2919

Clem's Polskie Deli

* Specializing in home made Fresh & Smoked Polish Sausage, fancy groceries and choice meats.

* Featuring Imported Krakaus Polish hams, beer, wine and groceries.

NOW

Daily from our own new

BAKERY-KITCHEN

IT'S CLEM'S

3002 W. Florence Ave., Los Angeles 759-5058

MICHIGAN —

L. Bajorunas, J. Briedis, V. Čižauskas, L. Grunavas, A. Lukas, J. Miškinis, J. Maciulaitis, J. Mikaila, E. Milkauskas, A. M. Macarus, W. C. Puras, J. Šepetys, Č. Šadeika, R. J. Valatka, V. Tamošiūnas, V. Urbonas, O. Vaitas, MD., A. Valys, G. Viskantas.

NEW JERSEY —

Rev. Karalevičius, A. Pocius, P. Naujokaitis, O. Balčiūnienė, J. Tamašauskas, J. J. Stukas, Ph. D., F. Vaškas, Rev. V. Dabušis, Kun. L. Budreckas, R. Šlepetys, K. Degutis, K. Graudienė.

OHIO —

J. S. Kriaučiūnas, MD, Rev. Kartarskis, A. Martus, V. Bacevičius, J. Krištolaitis, J. P. Vaičaitis, Vl. Abraitienė, A. Nasvytis, P. Tamulionis, J. Skrinska, MD., A. Mikulskis, R. Čepulis, P. Zilinskis, Z. Prūsas.

NEW YORK —

J. Adomaitis, J. Balkūnas, V. Beleckas, Bondi's Pharmacy, S. Bredes, Jr., C. J. Crusinskas, S. Jančauskas, D. Jasaitis, A. Kaunas, H. V. Kulber, M. Kregždė, E. Mickeliūnienė, Rev. J. Pakalniškis, Rev. A. Račkauskas, Rev. F. A. Ruggles, A. Ruzgas, A. Sabalis, A. Simutis, E. Skibeika, J. Šileikis, P. V. Vygantas, S. Žadeikis, Stp. Zobarskas.

PENNSYLVANIA —

C. S. Cheladen, A. Norušis, L. Dovydenas, K. Virbickas, J. Stapolaitis, James Walsh, J. Petronis, Wm. J. Markalonis, Anna Mozdzer, M. Zujus.

ARIZONA, FLORIDA IR KT. —

M. M. Dambrauskas, E. Josen, A. Valiūška, Ragažinskas, J. Bagdavičius, B. Gudonis, A. Alciauskas, J. E. Stanaitis, T. Dambava, J. Babrys, L. Adamkavičius, K. Daugėla, Rev. V. Martinkus, Dr. J. Petrikonis, V. Bulkaitis, J. Agurkis, Rev. J. Tautkus, A. Neinienė, J. G. Ambrose, Rev. S. Morkūnas, Gostautas, Rev. V. Aleksonis, W. R. Savage, K. Jasėnas.

CANADA —

Dr. A. Matlikas, B. Baciunas, E. Kardelienė, M. Januska, A. Dudaravičius, P. Alšėnas. Dr. J. Kaškelis, Dr. S. Pacevičius, Dr. J. Zmuidzinai, J. B. Žekas, A. Raškys, J. Kaitis, S. Pusvaškis, O. Ziminskas, Rev. F. Victor, Rev. J. Liauba, J. Baltuonis, J. Bakšys, J. Rastapkevičius, Rev. A. Sabas, G. Čapkauskas, K. Daunys, L. Tamošauskas, A. Mingėla, V. Pečiulis, A. Skrebutas, G. Breichmanas, P. Saplys, M. Kizis.

Jeigu sąrašė pasitaikytų klaidų ar praleidimų, prašome pranešti, atitaisytime.

Visiems prenumeratoriams, parėmusiems mūsų žurnalą, širdingai dėkojame. Nuolat brangstant popieriaus, pašto, spausdinimo išlaidoms, jūsų auka šalia prenumeratorios LD žurnalui yra labai didelė parama.

LD Administracija

TAUPYKITE DABAR

Pas mus ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekviename skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

UŽ CERTIFIKATUS MOKAME:

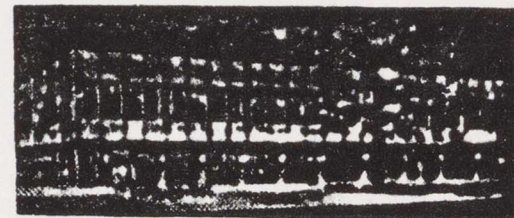
7½% — 4 metų su \$1,000, minimum

6¾% — 30 mėn. su \$1,000, minimum

6½% — 1 metų su \$1,000, minimum

Vėliavos duodamos nemokamai. Pradėjus naują taupymo sąskaitą, gausite vieną amerikietišką ir antrą pagal savo pasirinkimą su stovu.

Kitos dovanos duodamos sąskaiton įdėjus atitinkamą sumą.

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court

Cicero, Illinois 60650

JUOZAS F. GRIBAIUSKAS

sekretorius

Tel.: (312) 656-6330 ir 242-4395

LADIES AND GENTLEMEN

Remarkable Discovery

Hair formula JIB is Patented in Switzerland and Registered in U.S.A. and Canada, Europa, Germany, Austria. It cures Dandruff, Falling Hair, Itching scalp, Enning Hair, Root growth, Splitting ends, Strength and restoring NATURAL HAIR COLOR.

Using JIB you will never be bald or grey. 100% Guaranteed.

Listed in Druggist Red-Blue Book. JIB Medicine Liquid 8 oz. A 16 week supply \$6.00. Money Order, P. P., Send today —

J I B LABORATORIES

1437 So. 49th Avenue, Cicero, Ill. 60650

CRANE SAVINGS &

LOAN ASS'N

B. R. PIETKIEWICH,

President

2555 W. 47th St., Chicago 32, Ill

ADMINISTRACIJA RAŠO LIETUVIŲ RADIO PROGRAMOS,

LD PAREMTI AUKOJO:

\$15 — Dr. A. Laucis.
\$10 — A. Pavasaris, N. Hollywood, Calif.
\$5. — Elena Vilimienė.
\$3 — P. Stravinskis, Chicago, Ill.
\$2 — Br. Dirmantienė.

AR TURITE ŠIUOS LEIDINIUS?

LITHUANIA Land of Heroes. Country, People, History, Language. Lithuania's Fight Against the Kremlin Rule. Soviet Genocidal Practices in Lithuania. Prepared and edited by Leonard Valiukas. Lithuanian Days Publishers, 4364 Sunset Blvd., Hollywood 29, Calif. 88 p. Part II — Illustrations, 96 p. Price: \$4.75.

Mūsų knygyne galite gauti daugelį kitų naujaujų leidinių:

M. Gimbutienė, **BALTS.** \$8.50
Dr. J. Končius, Vytautas the Great Minkštai viršeliais \$3, kietais \$4.
Anglų-lietuvių k. žodynas. \$8.00
Lietuvių-anglų k. žodynas \$6.00

Rašykite

Lithuanian Days Publishers
4364 Sunset Blvd., Hollywood, Ca.

LIETUVIŲ DIENŲ

žurnalo ir knygų

PLATINTOJAI

J. A. V-se

Brooklyn, N. Y. — "Darbininko" adm. ja.
So. Boston, Mass. — S. Minkus
Chicago, Illinois — Balys Brazdžionis,
'Draugas', 'Marginiai', 'Terra' Gifts International.
Cleveland, Ohio — "Dirva", V. Rociūnas.
Detroit, Mich. — "Gaiva", "Neringa".
St. Anthony's Parish Library.
Kenosha, Wis. — B. Juška.
Los Angeles, Calif. — V. Prižgintas.
Putnam, Conn. — Immaculata Conception Convent.
Rochester, N. Y. — A. Sabalis.
Waterbury, Conn. — "Spauda".
Woodhaven, N. Y. — "Romuva".

Anglijoje

Kew, Surrey — "Dainora".
Bradford, Yorks — Kun. J. Kuzmickis.

Australijoje

Adelaide, Edwardstown — A. Kubilius.
Melbourne - St. Kilda — N. Butkūnas
Sydney — Kun. P. Butkus.
Glen Osmond, S. A. — E. Reisonienė.
Mirren, S. A. — J. Rupinskas.

Italijoje

Roma — Mnsgr. V. Mincevičius.

Kanadoje

London, Ont. — A. Puteris
Toronto, Ont. — V. Aušrosas, A. Kuolas,
P. Misevičius.
Montreal, Que. — P. Rudinskas, (Parish Library)
Sudbury, Ont. — Kun. A. Sabas.

kurios bendradarbiauja su "Lietuvių Dienomis"

Los Angeles, Calif.

KALIFORNIJOS LIETUVIŲ RADIJAS LITHUANIAN MELODIES

Stotis KTYM, banga 1460 AM
Valdybos pirm. VI. Gily, 1256 Mariposa St., Glendale, Calif. 91205; tel. 241-1466
Izd. Jz. Mitkus, 2610 Griffith Pk. Blvd., Los Angeles, Calif. 90039; tel. 662-6591.
Programų vyr. red. St. Pautienienė, 841 Stanford St., Santa Monica, Calif. 90403, tel. 828-3779.

Baltimore, Md.

"RADIJO PROGRAMA LIETUVIAMS"
Girdima Marylande ir Washington, D.C.
Sekmadieniais 10 — 11 val. ryto
per FM radijo stotį WBAL 97,9 mgcl.
Programos vedėjai: Albertas Juškus,
4515 Wilmslow Rd., Baltimore, Md. 21210
Tel.: 366-4515
Kęstutis Laskauskas, 1312 Birch Ave., Baltimore, Md. 21227; Tel.: 242-1779

So. Boston, Mass.

Lietuvių Radijo valanda
LAISVĖS VARPAS
Sekmadieniais 11 — 12 val. priešpiet.
AM 1430 klc iš WWEL radijo stoties
Medford-Boston, Mass. 02155
Petras Viščinis, vedėjas,
173 Arthur St., Brockton, Mass. 02402
Telefonas: 586-7209

LIETUVIŲ RADIJO KORP. PROGRAMA

Seniausia liet. radijo programa Naujojoje Anglijoje, veikianti nuo 1934 m. bal. m., vedama Stepono ir Valentino Minkų, girdima sekmadieniais 1 val. — 1 val. 30 m Boston, Mass. — WLYN - 1360
Programoje: pasaul. žinių santrauka, muzika, dainos ir Magdūtės pasaka.
502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127
Telefonas: AN 8-0489

Chicago, Illinois

SOPHIE BARCUS RADIJO ŠEIMOS PROGRAMOS 7 programos savaitėje

Pirmad. ir penktad. — 11 val. ryte; šeštad. ir sekmad. 8:30 — 9:30 ryte
Visos programos iš WOPA 1490 klc A. M.
Programos vedėja Aldona Daukus-Barkus.
Transliuojama iš nuosavos studijos.
WOPA stoties 1490 klc. A. M. 102-7 F. M. 7159 S. Maplewood, Chicago, Ill. 60629
Tel: HEmlock 4-2413.

MARGUTIS

Seniausia liet. radijo programa Amerikoje. Įsteigta muz. A. Vanagaičio 1928 m.
Kasdien 8 val. — 9 val. vakaro (išskyrus šeštadienius ir sekmadienius)
Programos vedėjas Petras Petrutis.
Transliuojama iš nuosavos studijos
2422 W. Marquette Rr., Chicago, Ill. 60629
Telefonai: GR 6-2242; GR 6-2271.

LITHUANIAN RADIO FORUM

Bi-Lingual Civic program in English and Lithuanian
Produced by Anthony J. RUDIS
Listener Participation Program
PHONE 445-6842 and ask a question
Saturday 8 p. m. to 9 p. m.
WXRT-FM 93.1 MHz.
Address: 9339 S. Oakley Chicago, Illinois

Cleveland, Ohio

Lietuvių Radijo Programa TĖVYNĖS GARSAI

Girdima penktadieniais 8—9 val. vakaro per WXEN-FM stotį 106,5 mc..
Vedėjas Juozas Stempužis.
4249 Lambert Rd., Cleveland, Ohio 44121
Telef.: 382-9268.

Detroit, Mich.

LIETUVIŠKŲ MELODIJŲ RADIJO VALANDA

WMZK-FM banga 98 mc
Pirmadienį — trečiadienį — penktadienį nuo 8:00 iki 9:00 vakare
Vedėjas — Ralph Valatka
Telefonas: 537-5550.
17696 Warwick, Detroit, Mich. 48219
Arba Briedis, Realty Tel. 883-5244.

LIETUVIŠKAS BALSAS-LITHUANIAN VOICE

WQRS-FM stotis. Banga 105.1 mc.
Sekmadieniais 8:25 — 905 val. ryto
Išlaiko Radijo Klubas.
Klubo pirm. — Kazys Gogelis.
13436 Garfield Ave., Detroit, Mich. 48239
Telefonas: 535-6683

Hartford, Conn.

"TĖVYNĖS GARSAI"

Connecticut vlst. liet. kultūrinė valandėlė
WRYM AM 840
Kiekv. sekmadienį 4:15 — 5:15 val. p. p.
Programos vedėjas A. Dragūnevičius.
273 Victoria Rr., Hartford, Conn.
Telefonas: CH 9-4502.

New York - New Jersey

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ" radijo valanda

girdima kiekv. šeštad. 4 — 5 val. p. p. iš New Yorko stoties WEVD — 1330 klc. ir 97.9 meg. FM.
Direktorius Jokubas J. Stukas,
1467 Force Dr., Mountainside, N.J. 07092
232-5565. (Code 201)
Kultūrinė lietuvių radijo valanda anglų k. per SETON HALL Un-to stotį WSOU-FM pirmad vak. 8:05 — 9:00 — 89.5 mg.
Vedėjas J. J. Stukas.

"LAISVĖS ŽIBURYS"

Girdima kiekvieną sekmadienį nuo 9 iki 10 val. ryto
iš WHBI stoties 105.9 FM banga.
Adresas: Romas Kazys, 217-25 54 Ave Bayside, N. Y. 11364
Tel. (212) 229-9134; 769-3300

Philadelphia, Pa.

Lietuvių Bendruomenės Radijo Programa BENDRUOMENĖS BALSAS

Stotis WTEL — 860 kilocycl.
Šeštadieniais nuo 1:30 iki 2:30 p. p.
Kultūrinės apžvalgos, žinios, vietos kronika, muzika ir skelbimai.
Programas tvarko ir praveda redakcinis kolektyvas.
Rašyti: "Bendruomenės Balsas"
1203 Green St., Phila., Pa. 19123.
Telefonas: PO 5-0932.

Pittsburgh, Pa.

The First Lithuanian Radio Program in Pittsburgh, Penn.
Pittsburgh, Penn. — WPIT - 730 klc.
Sekmadieniais 12 val. — 1 val. p. p.
Programos vedėjai:
Povilas ir Gertruda Dargiai.
Visais reikalais kreiptis:
2040 Spring Hill R., Pittsburgh, Pa. 15216

Rochester, N. Y.

Kultūrinė lietuviška valandėlė

Sekmadieniais 6 val. popiet.
per WCMF-FM, 96,5 mc.
Išlaiko Lietuvių Radijo Klubas.
Klubo valdyba: Pr. Puidokas, pirm., 580 Wilkins St., (14621); A. Cieminis, vicep., R. Kiršteinis, sek. 229 Nester St. (14621); V. Žmuidzinis, izd., L. Laukaitienė, narė.
Programų vedėjai: O. Adomaitienė, A. Cieminis, V. ir N. Draugeliai, A. Dziakonas, St. Ilgūnas, R. Kiršteinis, Br. Krokys V. ir B. Litvinai, J. Šipaila, D. Šturilienė V. Žmuidzinis.

Waterbury, Conn.

LIETUVIŲ RADIJO PARTIJA

WBRY, Waterbury, 1590 kilocycles.
Kiekvieną šeštadienio vakarą 6:10—7:00
Programos vedėjas ir direktorius
John D. Adams (Adomaitis).
5 Harriet Ave., Waterbury, Conn. 06708
Telefonas: 753-8898.

Montreal, Canada

LIETUVIŠKAS PUSVALANDIS

Kiekvieną trečiadienį nuo 11 val. v.
CFMB stotis — Banga 1410.
Programos vedėjas L. Stankevičius.
1053 Cr. Albanel, Duvernay, P. Q. Canada
Telefonas: 669-8834

Toronto, Ont., Canada

TĖVYNĖS PRISIMINIMAI

7 radijo programos savaitėje
Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 4 — 5 val. p. p.
Trečiadienį vak. 7 — 8:15 v. v.
Šeštadienį 3 — 3:30 val. p. p.
Visos programos transliuojamos iš Toronto stoties CHIN, banga 101 FM
Programos vedėjas Jonas R. Simanavičius
175 Parkside Dr., Toronto 3, Ont.
Telefonas: 534-1274.

Roma, Italia

ROMOS RADIJAS

Transliuojama kasdien nuo 20 val. 50 min. iki 21 val. 10 min. Vidurio Europos laiku.
41,15 ir 50,34 metrų bangomis.
Vedėjas Dr. J. Gailius.
Circonvallazione NOMENTANA 162.

Vatikanas, Italia

Programa transliuojama 8 kartus savaitėje.
Sekmad. rytais 10:30-11:00 Lietuvos laiku ir kiekv. vakarą 20:15-20:30 Lietuvos laik.
Bangos: 31, 25, 19 ir 196 metrų.
Vedėjas Kun. Dr. V. Kaziūnas.
Adresas: Sezione Lituana, Stazione Radio CITTA DEL VATICANO

LIETUVIAI TELEVIZIJOJE

Įsteigta 1966

WCIU - TV Channel 26

Sekmadieniais 8:30

5845 So. Oakley Ave., Chicago, Ill. 60636
Tel. (312) 778-2100

Tollus šlutas, vald. pirm.

